

בטאון רמת אלחנן

בס"ד, חג הסוכות תשפ"ד
גליון 384, שנה 43

קול ברמה

לקבל במייל: 6776168@gmail.com

מה למד מרן הגר"ח שמואלביץ'
זצ"ל מהוויכוח שניטש בין עובדי
הזבל בשכונת מאה שערים?

עדות מכיל ראשון: מרן הגר"ד
פוברסקי זצ"ל אמר 'קחול לד',
והכלב רץ לכביש ונדרס מיד

מי שענה ל'דניאל'...

מי שהביא את הסופה,
שהוכתרה בשם 'דניאל',
על לוב, וגרמה ליותר מ-
20,000 הרוגים, הביא את
שיירי הסופה לא"י ללא
נפגעים. והמסקנה?

שיטה חינוכית מופלאה
בנתנית ציונים במבחנים,
שמציע ר"מ חשוב
המתגורר ברמת אלחנן

מי ליווה את ר' אליעזר
רובינשטיין מדי ליל שבת
בדרכו מבית הכנסת?

השגריר האמריקני הגיע
לביתו של הת"ח בבני ברק

להכה פלשתי

סיפור מרטיט שהתרחש בשולי הכנסת ספר
תורה לקיבוץ חילוני לע"נ הילדים הקדושים
למשפחת פאלי הי"ד

הגאון רבי שמחה קוק
זצ"ל התגלה בחלום
והצביע על ארון הספרים

הגאון רבי ב"צ פלמן זצ"ל ביקש
מהת"ח שיישיר מבטו אליו, ואמר
לו מילה אחת

אמונה טהורה: האלמנה
הטריה דיברה באסיפת
המוורות וחזקה את
הברותיה, שפרצו בבכי

שר השיכון הרה"ח ר'
גולדקנופף מעלה זכרונות
מרתקים מתקופת נעוריו
של מרן הגר"י זילברשטיין

ח"כ הרב מ. גפני העביר
את פנייתו של מרן הגר"י
זילברשטיין ל'אגוד'

ההערה שהעיר הגר"ש
קרקליץ להמרא דאתרא
בהיותו נער, בדרך לים

ר' צבי וייס מ'בית
חלקיה והקצל
שקידש שם שמים

מרן הגר"י זילברשטיין
ביקש מהגרמ"ש
אדלשטיין שיגביה קולו

דברי החיזוק של הגר"י
זילברשטיין לפני נעילה

עם חנוכת היכלה החדש והמפואר של ישיבת 'נחלת הלויים'
כל-כך נעים בהיכל הישיבה, שהבחורים לא
עוזבים אותו במשך כל שעות היממה...

וואס האט זיין

הסיפור עם ה... כלבים לא נגמר, ולאחר פרסומו של ה'גלגול' בעפולה, התקבלו סיפורים נוספים, אבל לפני-כן נצטט כאן את דבריו של מכובדנו הרב **משה רובינשטיין** מתוך מה שסיפר לנו שהתרחש במשך שנים בביתם, בתקופת חייו-חיותו של אביו, הרב **אליעזר ז"ל**. אלמלא היה המספר דמות אמינה, שאפשר לסמוך על כל מילה שיצאת מפיו, אי אפשר היה להאמין שהסיפור הזה אמיתי...

● וכך מספר הרב ר' משה שליט"א: אצלנו בבית היו אוכלים בליל-שבת 'דגים אמיתיים', דהיינו לא דגים ממולאים, מה שקרוי בלשון העם 'גפילטע-פיש', אלא דג עם עצמות, כפי הנהוג בבתי ישראל. לאחר שאבי ז"ל סיים לאכול, היה נוהג להשליך את העצמות בחצר שמאחורי ביתנו, וכמובן שהיה לעצמות אלו ביקוש רב ע"י כמה... חתולות, שהמתינו שם ב...קביעות, מדי ליל שבת. החתולות הללו ידעו כבר (בתכונותיהן הטבעיות שנבראו ע"י הבורא יתברך) את השעה המדויקת שהעצמות הללו מושלכות בחצר, והמתינו להן...

● גם מִפְּרָטִים אלה אפשר כבר להתפעל! מי היה מאמין שלחתולות יש תכונה טבעית לזהות את המיקום של העצמות, ואת השעה המדויקת שבה הן מושלכות! אבל הסיפור הוא הרבה יותר מרתק, אומר הרב רובינשטיין. שו בנפשכם, הוא מספר, שהחתולות הללו המתינו לאבא שלי בליל שבת ליד בית הכנסת 'אגודת רעים' בו התפלל, ולאחר התפילה התלוו אליו בדרכו, עד שהגיע הביתה. ולמי שאינו יודע היכן ממוקם בית הכנסת 'אגודת רעים',

נספר שמדובר ברחוב רבי עקיבא, אחרי רחוב ירושלים, דהיינו אם מגיעים מ'גן וורשה' - בית הכנסת ממוקם רחוק יותר. ביתה של משפחת רובינשטיין הנכבדה היה בליבו של שיכון ד', כך שהמרחק מבית הכנסת עד הבית היה לא רק גדול במספר המטרים שהיה צריך לעבור, אלא גם בסוג הרחובות שהפרידו ביניהם. המסלול החל מרחוב רבי עקיבא, דרך רחוב ירושלים, כניסה לרחוב בעלז, משם לבן זכאי ומשם לסמטה בה התגוררה משפחת רובינשטיין.

● הסיפור הזה הוא ממש בבחינת הלא-ייאמן; החתולות, שידעו את דבר העצמות שתחולקנה להן עוד מעט, המתינו לבעל-הבית בפתח בית הכנסת בו התפלל! מישוהו יכול להסביר לנו כיצד הן ידעו שהוא בעל-הבית שישליך את העצמות לחצר? וכי הן עקבו אחריו? ואיך הגיעו לבית הכנסת? - גם אם ננסה להסביר (שהן עשו זאת ע"י

הבית הצנוע בו גידלו רבי אליעזר רובינשטיין ורעייתו את 8 ילדיהם

הרב משה רובינשטיין שליט"א עם אביו רבי אליעזר זצ"ל

בית הכנסת 'אגודת רעים' ברחוב רבי עקיבא

חוש הריח), לא בדיוק נדע ונבין את חוכמתו האיסופית של הקב"ה שזואג לכל בריותיו ורוצה שלא תהיינה רעבות, ו'משתיל' בהן תכונות פלאיות, שאיך שלא נסתכל עליהן, הן פלאיות ברמה כזו שאנחנו כבני-אדם לא מסוגלים להבין כיצד הדברים פועלים.

● המחזה המופלא לא התרחש פעם אחת. במשך שנים, מדי ליל-שבת, היו החתולות מתלוות להליכה מבית הכנסת עד הבית, ואז ממתינות בחצר עד שהעצמות הושלכו.

● והנה עוד שני סיפורים אותנטיים שסופרו ממש מכלי ראשון ע"י הרב רבי **יוסף צבי ריינהולד**, אחד ממקורביו המובהקים של מרן הגאון רבי **דוד מבורסקי** זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', המעיד שראה את הדברים בעיני-הוא. העדויות הגיעו לקו 'שיח יצחק', שהיה הראשון שפרסם את דבר הכלב בעפולה.

● המקרה הראשון היה בשעה הקבועה שמרן הגר"ד היה מגיע לישיבה אחר הצהריים, ועשה את דרכו מהבית ברחוב הרב וסרמן, לגבעת הישיבה, דרך ככר הישיבה ברחוב הרב דסלר. והנה, בפעם ההיא מנע ממנו כלכלב קטן לרדת מהמדרכה אל הכביש. רבי דוד שהיה שקוע בלימודו, הפסיק לשניה, ואמר שיש כאן בעל-חי מעכב. הרב ריינהולד מציין את לשונו הנקיה של מרן שלא הזכיר את שמו של בעל-החי (כלב), ואמר רק 'בעל חי'!

● הגר"ד הלך מעט לצד כדי לחצות את הכביש, אבל גם הכלכלב הלך לשם ומנע את המעבר. רבי דוד הבין במה מדובר, וקרא לעבר הכלכלב: 'מחול לך!' מיד לאחר מכן זינק הכלכלב לכביש, ונהרג מַעֲלָל של אוטובוס קו 56. המעשה התפרסם מיד, ולאחר תפילת ערבית בישיבת פוניבז' ירדו הבחורים לעבר הככר, ובאו לראות את דין-שמים שנעשה בפרג-הכלב שהיה מונח עדיין על הכביש.

● המקרה השני התרחש במשך שבועות ארוכים, כאשר לכל מקום שהגר"ד הלך, היתה לצדו חתולה. גם כאשר הלך מהבית עד למדרגה העליונה של 'שערי-אשר' בכניסה

● במהלך חודש אלול הגיע שר הבינוי והשיכון הרה"ח ר' **יצחק גולדקנופף** למעונו של מרן הגר"י זילברשטיין כדי להתברך לקראת הימים הנוראים. השר העלה בפני הרב שליט"א זכרונות מרתקים ששמע מהתקופה שבה התגורר הגר"י זילברשטיין באחת מדירותיו של הסבא-רבה של הרב גולדקנופף בשכונת 'בית ישראל' בירושלים.

● שמו של הסבא-רבה היה הגאון רבי **אביגדור גולדקנופף**, שנחשב גם בדור ההוא לאחד מגאוני ורשה, והיה אחד ממורי ההוראה הידועים של העיר, ואף התמנה לאחראי וממונה על כל נושא העירוב בבירת פולין, שהיתה עיר-ואם, ולפני השואה חיו בה מאות אלפי יהודים יראים ושלמים. כשעלה סבי ארצה, סיפר הרב גולדקנופף, רכש דירה ענקית בשכונת 'בית ישראל' שהיתה מחולקת לחדרים-חדרים, ומלבד זה שהוא עצמו התגורר שם, השכירים את החדרים ואת הדירות לאנשים שונים, בהם גם **הגאון מטפליק** ואחרים.

● הרב שליט"א, כילד וכנער צעיר, התגורר באחת הדירות עם סבו וסבתו, והשר סיפר דבר מופלא שכאשר הגר"י זילברשטיין היה נער בן 12, כבר אז אמר עליו הגאון רבי אביגדור שינער זה מעונת לגדולות, ויהיה מורה הוראה בישראל! עוד גילה השר שסבו צירף את הנער כבר בגיל 12 לזימון, ואמר שהתואר 'מופלא סמוך לאיש' הולם אותו. גם הגאון מטפליק חיבב מאוד את הנער, וביקש מרבי אביגדור שילמד איתו את החומר שלמדו בחיידר... בין-לבין שטח הנער בפני רבי אביגדור את השאלות שהציגו ילדי הת"ת בפני מרן הגר"י פרינק זצ"ל.

● שר השיכון העלה זכרונות גם מתקופת המאבק בענין שמירת השבת שניהלה היהדות החרדית מול חברת 'אל על', והעיד שאת התנופה למאבק זה - שהצליח בצורה יוצאת מן הכלל - **הגר"י ש אלישיב** זצ"ל, שטען שקיימת חובה מיוחדת להיאבק בנושא זה, כיון ש'אל על' היא חברת התעופה הלאומית של ישראל, ובגין כך מסתכלים עליה

זה? והצבעתי לעבר החתולה. רבי דוד נעצר לשניה, הסתכל כלפי שמיא ואף הצביע לעבר השמים, ולא הוציא מפיו אף לא מילה אחת.

● הרב ריינהולד מספר ש'לא היה נעים לי לשאול בשם עצמי, ואמרתי בשם אחרים שאומרים שאולי זה גלגול, והיא באה לבקש מחילה!... רבי דוד הגיב, 'אני מחלתי כבר ברגע הראשון שהחתולה הלכה לידי!...' המשכתי לשאול: 'אז למה היא ממשיכה לבוא? הרי פעם היה מקרה עם הכלבלב ברחוב הרב דסלר, שנהרג במקום?' ורבי דוד השיב לי: 'לכל בריה יש את הדין שלה, ואת זמן הדין שלה'. ופסק מלדבר על כך, והמשיך ללמוד. החתולה המשיכה ללכת לידי עוד תקופה קצרה, ונעלמה.

● המעניין הוא, שהחתולה ליוותה אותו גם ב-3 בלילה, כשהיה יוצא בקביעות מהבית לכיוון הישיבה. גם אז היא המתנה במדרגות הבית ברחוב הרב וסרמן 5, וליוותה את מרן הגר"י. כך לילה אחר לילה. הרב ריינהולד מעיד, שראה הכל בעצמו.

מרן הגר"י מברסקי זצ"ל על כסאו בהיכל הישיבה

העליונה של 'שערי-אשר' בכניסה לישיבה, וגם כאשר ירד מהיכל, כדי ללכת לביתו, הופיעה שוב החתולה, הלכה סביבו, וליוותה אותו עד הבית.

● רבי דוד התעלם מהענין. היו בחורים שניסו להביא לה גבינה וחלב, אבל החתולה התעלמה מכך. ניסו להבריא אותה, אבל היא התעקשה להישאר ליד הגר"י. פעם, מספר הרב ריינהולד, הלכתי עם הגר"י ברחוב, ושאיתי אותו, כשהחתולה לידינו, 'מה

שר הבינוי והשיכון הרב גולדקנופף מנתקבל אצל מרן הגר"י זילברשטיין

מגלה סודות מהתבטאויותיו של סבו, הגה"ח רבי אביגדור גולדקנופף זצ"ל צילומים מ.מ. צ.

המונים בשמחת בר-המצוה של הנער אליעזר-חיים גולדשטוף

המונים, בראשות גדולי תורה ויראה, השתתפו בשמחת בר-המצוה של הנער **אליעזר חיים גולדשטוף**, בן הרב **יצחק**, עורך ומו"ל של 'קובץ גליונות'. לקראת האירוע הפיק הרב גולדשטוף חוברת מיוחדת של 'קובץ גליונות' העוסקת בענייני בר מצוה ממרן ורבנן גדולי הדור, בתוספת עובדות והדרכות לנער בר מצוה מזקני הדור, שסיפרו איך ציינו הם את יום כניסתם למצוות, איך נחגגה השמחה, ומה היא ההנהגה הראויה ליום גדול זה. המענוני להזמין את הקובץ לבר-המצוה של בנו, יתקשר אל הרב גולדשטוף 053-314-5900. אפשר לעשות זאת בשנינו הכריכה. לפני השמחה עלו האב ובנו לקבל את ברכתם של גדולי ישראל, ועל כריכת הקובץ מופיעה תמונתם עם מרן הגר"ד לנזר.

● כמייצגת את התרבות ואת הדגל של המדינה. השר הזכיר גם דבריו של כ"ק מרן **האדמו"ר מגור שליט"א**, שאמר שאחת הסיבות להצלחתה של המערכה מול 'אל על' היתה בגלל שכל גדולי ישראל מכל החוגים והעדות ללא יוצא מן הכלל השתתפו במאבק זה.

● בשבוע האחרון של תשפ"ג הגיע לרמת אלחנן אחיינו של מרן הרב

שליט"א, בן-אחותו, הרב **ברוך ציוויאק**, המתגורר בפלטבוש שבארה"ב. הרב ציוויאק עומד בראש הארגון הנודע 'מקווה USA', המקים

זה באמת מדהים לראות את החבורה-קדישא הזו הנאספת לאחר תפילת הנץ בבית הכנסת המרכזי, ומאזינה לשיעורים המרתקים בנושאים שונים, ועוברת משיעור לשיעור, ומנושא לנושא... זה התחיל כזכור מכם מתפללים שהאזינו לשיעור בן משנה אחת לאחר תפילת ותיקין. אבל עד מהרה הצטרפו עוד ועוד ת"ח לשיעור זה, שכיום משתתפים בו עשרות איש. אבל כנראה שגם זה לא מספיק להם, ולאחר השיעור של המשנה החל מגיד השיעור ללמוד חברותא עם ת"ח אחד על-פי הסדר היומי של ה'אור החיים' הק'. ראו זאת אנשים נוספים, והצטרפו אף הם ללימוד האוה"ח [הנאמר לאחר השיעור במשנה...]. כל זאת ב'סדר מתגלגל' לאחר תפילת ותיקין... זה מה שנקרא לחטוף מצוות, לחטוף תורה, עוד משנה ועוד משנה, עוד קטע באוה"ח הק' ועוד קטע. כך הופכים ליהודים מלאים-וגדושים בתורה ובמצוות

היודעים שהוא אמור להגיע, ממתינים לו בכליון עיניים. אה, איזה משאלות חיוביות יש בליבו של הגאון ההוא!

● ביום היאהרצייט לפטירת אימו, ה' תשרי, סיפר מרן הגר"י זילברשטיין מעשה שאירע בתחילת שנותיה של השכונה, כאשר אשה ראתה בשבת קודש את בנה שניגש לבקבוק אקונומיקה ושותה ממנו, בחושבו שמדובר במשקה קולה. היא ביקשה מבעלה, אביו של הילד, שייסע עימו מיד לבית החולים. אבל, האבא אמר שבענינו ראה שלא היתה זו אקונומיקה אלא בקבוק של בירה, וממילא אין שום סכנה. 'איך אני יכול לנסוע, אם לדעתי הנסיעה מיותרת לגמרי, ומדובר בחילול שבת', טען האב.

● בני הזוג הגיעו אליי ואמרת לאבא שכיון שאני הרב, והרי לי יש ספק מה הילד שתה, כי הבעל אומר כך ואשתו אומרת כך, לכן יש לי כוח - כרב השכונה - להורות לו לנסוע מספק פיקוח נפש. הבעל ציית לדבריי, ואציין את עדיונתם של בני הזוג שלא באו אח"כ וסיפרו מה קבעו הרופאים. עברו כבר יותר מ-40 שנה, ועד היום אינני יודע מה היה באמת...

● בדרשת שבת-שובה הביא מרן הרב שליט"א שאלה מעניינת שהציג בפניו הגאון רבי **שלמה טנא** זצ"ל, אב"ד תל אביב. כלל בדינו בהלכות יום הכיפורים שאין דבריו של אחד במקום שנים, כמו שפוסק השו"ע (או"ח, תרי"ח ס"ג), ש"אם רופא אחד אומר צריך החולה לאכול ביום הכיפורים, ושנים אומרים אינו צריך, אין מאכילין אותו', משום שדברי היחיד מתבטלים כמי שאינם, ולא יוצרים אפילו ספק, שנחמיר בו מדין ספק פיקוח נפש.

● והנה, שאל הגר"ש טנא, ידועה שיטת החתם סופר (יו"ד סימן קע"ה, ובעוד מקומות) ש-מה שמצינו שמאמינים לרופאים האומרים פלוני מסוכן וחייב לאכול ביום כיפור ולחלל עליו שבת, הנאמנות היא רק בבחינת ספק, שמא כיוונו לאמת, וגם ספק פיקוח נפש דוחה כל איסורי תורה,

זאת להגר"י, הפתיע אותו הגאון זצ"ל ואמר: 'היו לך בנים!' מי שהכיר את מרן הגר"י, יודע שלא זו היתה דרכו, ולכן הפתיעה אותי מאוד האמירה המיוחדת, מספר האברך. לקראת הלידה הבאה, חמיו - הדבוק באמונת-צדיקים - הלך לרכוש 'ארבס' ופיצוחים לישלום זכר, עוד לפני הלידה... כי ר' נסים אמר... ואכן נולד בן... וכיון שמרן זצ"ל אמר 'בנים', נולד אח"כ עוד בן, ומני אז נולדו רק בנות...

● וכיון שבברכות עסקינן, הנה אימרה נחמדה מאוד ששמענו בראש השנה מפי אחד הר"מים המתגורר בשכונתנו. הנוסח המקובל בברכות שבין אדם לחבירו הוא 'שהקב"ה ימלא את משאלות-ליבך לטובה'. אלא שנוסח זה הוא בעייתי במקצת, שכן איך יודע המברך אלו משאלות נתונות בליבו של חבירו? ואולי יש לו משאלות שאינן עולות בקנה אחד עם רצון התורה? - לכן הנוסח היותר-מתוקן צריך להיות, שהקב"ה ימלא את משאלות ליבך לטובה, וימלא את ליבך במשאלות טובות...

● והנה דוגמה למשאלות טובות... שמענו על אחד הר"מים הוותיקים בישיבה לצעירים מפורסמות מאוד בבני ברק, שמדי יום לפני צאתו לישיבה למסור את השיעור, הוא עובר בבית החולים 'מעייני הישועה', פוקד את מיטותיהם של החולים, מדבר איתם בדברי-עידוד, תומך בהם ומשמחם בטיפי-אמונה ובטחון. חלק מהחולים

מקוואות ברחבי תבל, כשהעיקרון המלווה את הארגון הוא לייסד מקוואות במקומות נידחים שבהם קיים צורך דחוף בעידוד שמירת טהרת המשפחה. האחיין הנכבד הגיע לארץ יחד עם חתנו כדי לדאוג להקמתם של כמה מקוואות, ובהם בעיר רחובות, ביישוב 'רימונים' שבמועצה האזורית מטה בנימין, ועוד. ארגון זה הקים רק ברחבי ארה"ב כ-130 מקוואות.

● ולנושא אחר. 'אני מעביר שיעור בגמרא לקבוצה של אנשים רחוקים, ולאחר קרוב ל-8 שנים סיימנו פרק אחד. האם לעשות מסיבת-סיום על פרק זה?' - שאל הרב **חנוך טלר** את מרן הגר"י זילברשטיין. הרב שליט"א השיב בחיוב, ואמר שסיפור דומה אירע למרן הגאון רבי **משה פיינשטיין** זצ"ל, והוא עשה סיום על דף אחד...

● במהלך החודש האחרון התבשרנו על הופעתה של מהדורת-ביקורת של הספר החדש 'ביאורים בתפילה', המהווה קיצור לספר המיוחד 'הארת התפילה' של הגה"צ רבי **אורי וייסבלום** המשגיח ד'נחלת הלוויים'. בהקדמתו מודיע המחבר שהמשגיח שליט"א לא נתן את הסכמתו לקיצור זה, ומן הראוי לא להתעצל אלא לעבור על הספר 'הארת התפילה' עצמו, שהוא החיבור המושלם.

● חוברת הביקורת מוסבת בינתיים רק על ברכות השחר ופסוקי דזמרה, ו'בזמני שאין המלאכה גמורה, רק היות ואין עיתונותי ביד, קיימתי בעצמי עצת חז"ל 'תפסת מועט תפסת', ותהיה בכך תועלת רבה למעיינים, מציין המחבר, שהוסיף ביאור על ברכות השחר, ועל תפילת 'נשמת', ממה שהיה תחת-ידו, ולא מתוך 'הארת התפילה'. כמו-כן, למען יהיה החיבור שלם, יתווספו הפרקים שאומרים בשבת וביו"ט. בכל ענייני הספר, וספריו האחרים של המחבר, אפשר לפנות לטלפון 0533113462

● אחד מתושבי רמת אלחנן סיפר לנו דבר מופלא ביותר על מרן הגאון רבי **נסים קרליץ** זצ"ל. לאברך זה נולדו בתחילה תאומות, וכשהלך לבשר

אבל אין בטחון מוחלט שהשערותיהם ודאי אמת, כי שמא הם טועים.

● החת"ס מסביר את דבריו ואומר שחוכמת הרופאים נלמדת על פי מחקר על גופות נכרים, עליהם אמרו חז"ל (עבודה זרה, ל"א ב') שמערכת גופם שונה משל יהודי, כיון שהם אוכלים שקצים ורמשים וכו'. והנה, לפי דברי החת"ס, שאל הגר"ש טנא, איך אפשר להבין את ההלכה של 'אין דבריו של אחד במקום שנים', הלא כל נאמנות הרופאים היא בגדר ספק, ואיך מבטלים על סמך הספק את דברי הרופא הסבור שצריך לאכול? הלא צריך לכאורה לקבל את דברי כולם בספק, ולהאכיל מספק את החולה?

● הבאתי את השאלה לפני מו"ח מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, שתיירץ לי בדבר מופלא עד מאוד. דברי החת"ס אמורים כשהמחלוקת בין הרופאים היא בקביעת סוג המחלה ומניעיה של החולה, שהם דברים נסתרים, אבל לגבי הצורך לאכול, או לא לאכול, אפשר להתייחס לדברי הרופאים כוודאיים, כי הנתונים לכך הם גלויים וברורים, ובמרבית המקרים יכול הרופא לקבוע בבטחה אם מותר לחולה לצום או לא. מרן הגר"י זילברשטיין הביא תירוץ משלו, על פי הכלל שיכוח דהיתרא עדיף, כי המתיר לוקח אחריות על דבריו, ולא נאריך בכך.

● במהלך הדרשה סיפר הרב שליט"א שני דברים על מרן החזו"א. הראשון אירע עם הרב עצמו, בהיותו ילד צעיר. 'אימי היתה חולה, ורופא אחד שהתגורר בתל אביב אמר שצריך לנתחה, והשני, פרופ' צונדק, שהתגורר בירושלים, אמר שלא צריך'. הגעתי אל מרן החזו"א ושאלתי אותו כיצד לנהוג, ורשכבה"ג אמר לי במלים אלו: יש לסמוך יותר על הרופא הירושלמי, כי בירושלים יש יותר מתינות וישוב הדעת... הסיפור השני שמעתי מגיסי מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל, והוא אירע בעת שהחזו"א עשה טיול לצרכי בריאות בפרדסיה של בני ברק.

● איש אחד ראה את גדול-הדור מטייל בפרדסים, וצעק לעברו 'יהודי, מה אתה מטייל, תגיד תהלים!...'.

הדמעות ב'יהי רצון מלפניך' שומע קול בכיות'

בסליחות "י"ג מידות" שאמרנו בעשרת ימי תשובה, ובמיוחד בקטע 'תמכתי יתדותיי בשלש עשרה תיבות ובשערי דמעות כי לא נשלבות', וגם ב'יהי רצון מלפניך שומע קול בכיות שתשים דמעותינו בנאדך להיות' וכו' - שמנו לב שמרן המרא דאתרא מתמוגג בקטעים אלה בדמעות.

למרות שמדובר בקטעים העוסקים בדמעות, היתה לנו הרגשה שיש סיבה נוספת לכך.

מרן הגר"י זילברשטיין
ב'סליחות' י"ג מידות בעשרת
ימי תשובה בשנה זו

שאלנו על כך את הרב שליט"א, ואכן הרב הסביר שהסיבה העיקרית לכך היא מפני שהציבור כולו אומר את הקטעים הנ"ל, בהם אנחנו 'מודיעים' שהיוזלנו דמעות', ואם אף אחד בציבור לא יבכה, יהיה זה כעין אמירת-שקר, לכן, אני, כרב, מוזיל דמעות, עבור הציבור כולו!

החזון איש הגיע לביתו, מספר הגר"ח, ואמר 'הוא העיר לי דבר נחוץ... אני אתחיל לומר תהלים'... עד כאן הקפה ראשונה של הסיפור.

● עבר זמן-מה והיהודי שצעק לעבר החזו"א היה זקוק לברכה בענין מסוים, ושמע שיש יהודי גדול שקוראים לו חזון איש, שכולם הולכים אליו. הוא שם פעמיו לעבר הבית, וכשנכנס וראה במי מדובר, והבין שזה היהודי שעליו צעק בפרדס, כמעט והתעלף... וביקש סליחה בבכי... והחזו"א נוטל את ידיו בחיבה ואומר לו: 'מה לך לבקש סליחה, אמרתי לי דבר טוב מאוד, ואכן עשיתי כמו שאמרתי, והתחלתי לומר תהלים'... כך נראים גדולי הדור האמיתיים.

● בסיום הדרשה בשבת-שובה השמיע מרן הגר"י דברי חיזוק, ואמר שהכל מפחדים מאירן ומפצצות האטום שהיא מייצרת, כשגם ילד יודע שאין היא מתכוונת להניח את הפצצות הללו במוזיאון, אלא לעשות בהם שימוש ולהשמיד את העם היהודי רח"ל. אם שואלים אותי במה אפשר להתחזק, ואיך נשמור על עצמנו מפצצות אלו, אשיב בדברי ה'אבן עזרא' שחיבר את הפיוט 'אם אשמרה שבת - א-ל ישמרני'!

● אם המחלל שבת בפרהסיא דינו כגוי, הרי מי שמתחזק בהלכות שבת ולומד אותן כמו שצריך, מתעלה עד מאוד, והקב"ה ישמור עליו כפי שמבטיח לנו ה'אבן עזרא'. אני מציע אפוא לכל חברי ללמוד שתי הלכות שבת מדי יום, ובכך נרכוש לעצמנו מגן ומחסה מפני כל הצרות בעולם, אמר הרב שליט"א בדרשתו.

● כיון שגליון זה יוצא לקראת חג הסוכות, נצטט כאן את דבריו של ת"ח חשוב מתושבי השכונה שהתירע נגד התופעה שבצאת החג, כאשר מפרקים את הסוכות, משליכים ומשאירים את הברגים ברחוב, ומכוניות שנוסעות לאחר מכן בכביש ניוזקות ע"י פנצ'רים מברגים ומסמרים החודרים לצמיג. גם הולכי רגל עלולים להינזק מכך בצורה קשה. 'אשתקד ספרתי יותר מ-50 ברגים שהיו מונחים על הקרקע באמצע הרחוב, ברדיוס של כמה מטרים', אומר הת"ח, ומביע תמיהה שגם על דבר כ"כ פשוט צריך להתירע, בעוד שבעלי הסוכות היו צריכים להבין זאת, ולהיזהר מהשלכת הברגים לרחוב.

● התופעה הנ"ל היא סימפטום לכך שבני אדם לא חושבים כל-כך על מה שעלול לקרות כתוצאה מהמעשים שהם עושים. ואנחנו חייבים לזכור שכל עוד אין דירתנו ממוקמת בצורה מבודדת אי-שם על הרי ההימלאיה, או באיזשהו רכס-הרים אחר, יש לזכור גם את השכן שממול, ולדעת בצורה הברורה ביותר שההתחשבות בזולת היא-היא הבין-אדם-לחבירו הכי-גדול שיש, וכל עוד אין אנחנו עושים כך, לא נוכל לומר שקיימנו את חובתנו בעולמנו בענין זה.

הנהגה הכנסית שהתלטה בקיבוץ

כבתה ולא תכבה מעולם.
נחזור שוב ונאמר, שאם
בקיבוץ המדובר יש מנין כל
שבת, וגם ספר תורה, אסור
להתייחס מאף יהודי!

אבל את הסיפור הגדול
שהיה בשולי האירוע,
אנחנו שומעים מהגאון ר'
שמואל פאלי, והאמת
שאחרי ששמענו את
הפרטים, אי אפשר לקבוע
בוודאות מה הוא הסיפור
העיקרי, ואיזה הוא
השולי...

כששומעים סיפור כזה,
שיסופר בשורות הבאות,
אפשר ללמוד שהקב"ה
שומר בקנאות על כל אחד
מבניו ועל כל אחת
מבנותיו, ומגלגל גלגלים-
על-גבי-גלגלים כדי להביא
לשימורם ולחיוקם של
ילדיו, בני העם היהודי, גם
אם הם אינם נמצאים לעת-עתה ברום המעלה.

כל זה אמור לגרום לנו לחיוק רב, בידענו שאם נעשה
אנחנו את מה שביכולתנו, ונשתדל ללכת בדרכי-השם-
הישרים, כפי כוחנו והאפשרויות העומדות לרשותנו, נוכל
לסמוך על אבינו שבשמים שיעשה הוא, את מה שביכולתו
לעשות! והוא - הרי - יכול לעשות את הכל, ממש את
הכל. ולהביא אנשים מכל קצות הארץ למקום אחד, כדי
לממש את רצונו.

הנסיעה לאשקלון

כשהגענו לקיבוץ כדי ליטול חלק בשמחת הכנסת ספר
התורה, מספר הגר"ש פאלי, הופתענו לפגוש שם יהודי
בשם "יריץ", המשמש כנהג-הסעות, ומתגורר במושב בצפון
הארץ. לאחר פגיעה הדדית שבה נהרגו שני נכדיו,
התקשר הנהג בצורה חזקה למשפחתו של הבן שלי
שליט"א, ורעייתו תחי'.

הוא מתקשר אליהם מדי פעם ושואל האם הם זקוקים
לדבר-מה, ואף מזמינם לביתו. האירוע הנורא נגע לליבו,
והקשר הזה התחזק והלך, למרות שבמציאות לא נפגשו
שני הצדדים, והנהג לא הכיר באופן ישיר את בני
המשפחה. לכן, לא ידענו כיצד הגיעה אליו הידיעה על
הכנסת סה"ת.

סיפור מרטיט שהתרחש בשולי הכנסת ספר תורה לקיבוץ חילוני שנתרם לעילוי נשמתם של שני הילדים הקדושים למשפחת פאלי

הגר"ש פאלי עם הרב שלמה רענן בהכנסת ספר התורה

הי"ד, והממחיש עד כמה דואג האב- הרחום בשמים לבל ידח ממנו נידח. מצמרר עד כדי דמעות

רק מי שידוע מה מכיל
בתוכו שמו של הקיבוץ
המדובר, מבין את עוצם
הזכויות הנאגרות בארץ
ישראל מאז האירוע
הנורא בו נדרסו ילדי
משפחת פאלי הי"ד, ויחד
עימם הקדוש הרב אלתר-
שלמה לדרמן הי"ד.
להשתתף בהכנסת ספר
תורה שנערכה בקיבוץ זה,
לע"נ הילדים הקדושים,
אשר-מנחם ויעקב-ישראל,
זה כמו לחשו בידים את
ההבטחה האלוקית כי לא
ידח ממנו נידח.

במשך שנים חלפנו בסמוך
לישוב הממוקם בסמוך
לכביש ואדי ערה, וידענו
שלא מדובר בישוב של
שומרי מצוות... במינוח
הכי-הכי עדין ונאצל...
והנה, כיום הזה יש שם

מנין קבוע לתפילות מדי שבת בשבתו, ובארגון 'אילת
השחר', בראשות הרב שלמה רענן, חיפשו תורם לספר
תורה למנין זה.

השידוך בין 'אילת השחר' לספר התורה בוצע גם הוא
באופן פלאי, כשיהודי עשיר ביקש לתרום בעילוי-שם ספר
תורה לע"נ הילדים הקדושים. הוא הביא את הספר להרב
אברהם-נח פאלי, אביהם של הילדים, והודיע שהוא
מעניק לו את הזכות להכניס את הספר לאיזה מקום
שירצה.

הרב פאלי התקשר לאילת השחר, ושם אמרו לו שבקיבוץ
ההוא מתארגן עתה מנין מדי שבת, וזקוקים שם בדחיפות
לספר התורה. ההחלטה נפלה לתרום את הספר למנין
הקיבוץ.

השי"ת יכול הרי לעשות את הכל...

האירוע המרגש של הכנסת ספר התורה נערך בקיבוץ ביום
שלישי שלפני ראש השנה, כשכל חברי הישוב משתתפים
בחגיגה הגדולה שאורגנה כמיטב המסורת של 'אילת
השחר', בהשתתפות פעילה של בני ישיבות רבים שהגיעו
במיוחד למקום כדי לשמוח ולשמח.

גם אם בכך היה מסתיימת כתיבתו של קטע זה, היה בכך
די והותר כדי להלחיד את הלבבות במחלת היהודית שלא

לא הסכימה להגיע לביקור, מספרת האם. עכשיו, כשסיפרת לי שאתה הולך להכנסת ספר התורה לעילוי נשמת הילדים, צפפה לי כל הפרשייה מחדש, והמשבר הנפשי שפקד את בתי עמד למול עיניי, ולכן התפרצתי בבכי. היא הוסיפה וסיפרה דבר-פלא, שהבת שלה רצתה לעשות דבר מסוים, זאנחנו כהורים התנגדנו לכך, אבל היא לא הסכימה לציית לנו. יום אחד היא התעוררה בבהלה, וסיפרה ששני הילדים לבית פאלי הי"ד התגלו בחלומה, ואמרו שכדאי לה לשמוע בקול הוריה, והחלטתי לעשות כדבריהם.

הציעה לבת לבוא איתה ל"טויל"...

כל הדו-שיח בין האמא לנהג-ההסעות, התרחש ביום בו התקיימה הכנסת ספר התורה בקיבוץ. האמא כבר ידעה מה היא הולכת לעשות היום... ההחלטה גמלה בליבה לקחת את בתה להכנסת ספר התורה, במיוחד לאחר החלום שחלמה הבת, ובו 'התקשרה' באופן רגשי לשני הילדים...

היא ידעה שכדי לגרום לבת לא לסרב להגיע לחגיגה בקיבוץ, צריכים לעשות זאת בחוכמה. היא נכנסה אפוא הביתה והציעה לה לבוא איתה ל"טויל", שבסיומו תמתין לה הפתעה...

וכך הגיעו האם והבת להכנסת ספר התורה. הבת התרגשה מאוד מעצם האירוע, ובמהלכו ישבה הגב' פאלי עם הבת לשיחה ממושכת, והרגיעה אותה מכל הפחדים והחששות שאפפו אותה - - - למותר יהיה לציין שלאחר החגיגה והשיחה עם אם-הבנים, התחזקה הבת גם בשמירת מצוות ובאמונה בהשם יתברך.

כמה גלגולים...

אם ננסה לחשוב, כמה גלגולים התגלגלו במעשה זה ע"י הקב"ה... הנהג ריץ שהתקשר נפשית למשפחת פאלי, ולקח את האמא להרצאה באשקלון, ושמע שם על הכנסת ספר התורה, והסיע את הכיתה לטויל, והמורה ששאלה מתי צריך לחזור, והנהג סיפר על החגיגה, עד להגיעתה של הבת לקיבוץ והתחזקותה בשמירת מצוות.

והכל נזקק לזכויותיהם של אושי ויענקי הי"ד שיושבים כבר ליד כסא הכבוד, ונהנים מזיו השכינה.

כי גבהו מחשבותיי ממחשבותיכם.

מה התברר? - בלחנו תחי, אימם של אושי ויענקי הי"ד, הוזמנה לפני ראש השנה למסור הרצאה באשקלון, כפי שהיא עושה מאז הפיגוע, בדרשות-חיזוק במקומות שונים בכל רחבי הארץ. והנה, גלגל הקב"ה שנהג-ההסעות שהסיע אותה לאשקלון, היה לא אחר מאשר אותו נהג שהיה מקושר אליהם במשך החודשים האחרונים. משהתוודע לו במהלך הנסיעה, שהנסועת הנכבדה היא-היא אימם של הילדים, התרגש מאוד.

כך הוזמן לו גם לשמוע על הכנסת ספר התורה המתעדת להתרחש בקיבוץ החילוני, והוא הודיע, כמובן, שיגיע לאירוע, כדאי להשתתף בשמחה הגדולה.

המורה פורצת בכי

עכשיו צריכים לשמוע מה קרה הלאה.

ביום בו היתה צריכה להיערך הכנסת ספר התורה, הסיע הנהג כיתה של בית ספר לטויל, והנהג, במהלך הנסיעה שואלת המורה את ירין מתי צריך לחזור הביתה מהטויל?... שאלה שהתשובה עליה צריכה להינתן לא ע"י הנהג, אלא ע"י הנהלת ביה"ס, או המארגנות של הטויל.

אבל היא שאלה, והנהג השיב ואמר, שהוא חייב לגמור את הנסיעה עד 6 בערב. משהתעניינה המורה למה הוא ממנה כל-כך, השיב שיש לו אירוע בקיבוץ, וסיפר למורה מה הולך להתרחש שם באותה שעה.

המורה שומעת את הדברים ו...פורצת בבכי נסער, בוכה ובוכה, ולא נרגעת. הנהג החל כבר לחשוש ולא ידע ולא הבין מה קורה למורה, ועל מה ולמה הבכי הגדול הזה.

ראתה למול עיניה את הילדים נדרסים

רק לאחר כמה דקות היא מספרת לו, כדלהלן. ביום

הפיגוע, הוזמנה בתי למקום וראתה את כל מה שקרה, מאל"ף עד תי"ו. היא ראתה מול עיניה את הילדים המתוקים נדרסים תחת גלגלי-המכונית של המחבל השפל, והדבר פגע בה נפשית בצורה חמורה. במשך תקופה ארוכה היא נצרכה לטיפול רגשיים, ועד היום הזה עדיין לא השתחררה מהטראומה הקשה שפקדה אותה, מבכה האם, ומוסיפה בדבריה לנהג שיעצתי לה שתבוא יחד איתי לביקור בבית המשפחה, ותראה את חוסן-אמונתם, ואיך הם-עצמם לקחו את האירוע, ואז גם את תשתחררי מהזעזוע וההלם שפקד אותך. אבל, היא

לקורות למחנה

אמונה טהורה בבורא עולם: האלמנה הטריה דיברה באסיפת המורות וחיזקה את חברותיה, שפרצו בבכי

מכתבו של הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שנשלח לת"ח שאיבדו את נשותיהם רח"ל, ופורסם בגליון הקודם של 'קול ברמה', היכה הדים בכל מושבות ישראל. בדבריו שם פונה הגה"צ שליט"א אל השי"ת, ו'מוכיח' שגם בדורנו היתום, על כל יסוריו ומשבריו, שומרים אמוני-ישראל אמונים לאביהם שבשמים, ומקבלים את כל גזירותיו באהבה גמורה.

ובאמת, היכן שמסתכלים, נתקלים באנשי-האמונה הללו שאינם קובלים ומתולוננים על הצרות הניתכות עליהם, וממשיכים בשגרת-חיייהם מתוך שמחת-לב, ובטחון גמור בהשם יתברך שהעניק להם, כמו לכל האנשים האחרים, את הטובה הגדולה ביותר, גם אם בעיניים שלנו נראים הדברים בצרה איומה. זה מדדים לראות אותם, את המאמינים-בני-מאמינים הללו, הנצרכים לכוחות-נפש על-טבעיים כדי להמשיך ולהחזיק מעמד, ולהמשיך לגדל את ילדיהם בשמחה כמו שהיה עד לרגע שבו ניתכה עליהם הצרה.

זה מדדים מצד אחד, ומאוד-מאוד מְחַזְק מצד שני. כי מי שמביט בהם ומתבונן בדרכיהם רואה ונוטל דוגמא לחייו-שלו, והלוואי רק בשמחות, ומבין שבכוח-האמונה אפשר להתגבר על הצרות הגדולות ביותר, ולא לאבד את הראש!

בכל פינה אפשר להיתקל באנשים בעלי-יסורים שהחליטו שבמקום להישבר ולהתרסק, ולרדת למצולות, כדאי יותר להניף את דגל האמונה, ולמַנֵּף את היסורים שלהם כדי לחזק אחרים, ולהוכיח להם שהכל תלוי בשמחת החיים, ובהחלטה להמשיך לחיות בצלו של השם יתברך, אב הרחמים והסליחות.

להוותנו אפשר לנקוט בדוגמאות רבות, אבל נציין כמשל את מה שאירע באסיפת ההיערכות, לקראת תחילת הלימודים, של צוות ההוראה בבית הספר בית יעקב ברמת אהרן, בניהולה של מרת ב. ארלנגר. המורות נדהמו לראות שאחת המרצות בכינוס היא לא אחרת מאשר הרבנית זגבך תחי', אשתו האלמנה של הגאון רבי י. זגבך זצ"ל, שהיה אחד הר"מים האהובים ביותר בשיבתו, ונפטר בפתע-פתאום, בהיותו ברחוב, בלכתו לשמחה של אחד מתלמידיו.

מדובר באסון נורא, שהיכה קשות בתלמידיו המרובים של הרב זגבך זצ"ל שנכרכו באהבת-אין-קץ אחר רבם האהוב, ובהיודע להם האסון – לא ידעו מרגוע לנפשם. והנה, למרות שחז"ל אמרו שאין איש מת אלא לאשתו, ומי שספג את המכה הקשה ביותר היא כמובן הרבנית תחי', היא מחליטה לצאת מִאֶלְהָ, ולחזק את חברותיה.

במשך שעה ארוכה עמדה הרבנית תחי' והטעימה את דבריה בקטעי-חיזוק מופלאים, ומתוך המכתבים הכואבים שנשלחו ע"י התלמידים בימי ה'שבועה' הוכיחה לפני קהל המורות איך צריך להיראות יחסו של כל מחנך לתלמידיו.

האבסורד היה שלמרות שהיא-עצמה, האלמנה תחי', עמדה ודיברה בצור-איתן, הרי שהמורות שהאזינו לדבריה לא יכלו להתאפק ופרצו מדי פעם בבכי נסער, שנבע מההתרגשות שלהן למראה אשה המתחזקת באמונתה, ומוכנה אף לחזק אחרות.

הוא שאמרנו. זה אמנם לא קל, ואולי אף קשה-קשה מאוד, אבל כשרואים דוגמא מוחשית של אלמנה שהאסון הנורא בא עליה בפתאומיות שכזו, והיא נשארת חסונה, ומרעיפה על המורות דרשה רבת-עוצמה, בנויה לתלפיות, זה מחזק! זה מחזק! זה נותן כוח!

וכך שמענו גם על מה שהתרחש בבית האבלים של משפחת נוישטט הנכבדה, כאשר עקרת-הבית, הרבנית י. נוישטט ע"ה, שזיכתה את הרבים באינספור חיזוקים אמיתיים, נפטרה בפתע לבית עולמה ימים ספורים לפני ראש השנה, והותירה את בעלה הגאון רבי אהרן דוד שליט"א, רב קהילת חסידים בשכונת נווה יעקב, ואת כל תושבי השכונה, בהלם ובזעזוע שאי אפשר לתאר.

אשה שכל-כך הרבה נשות ישראל חייבות לה את חייהן הרוחניים, הולכת לבית עולמה בקיצור ימים, ואילו בביתה – נשמעים רק דברי אמונה ובטחון בהשם יתברך, 'הידיע יותר טוב מכל אחד את הטוב עבורנו'. בלי תלונות, בלי טענות. כלום. רק לשבת ולקבל את דין הבורא באהבה גמורה.

'כל זאת הגיעתם, ושמן מברכים' – כפי שאמרנו בסליחות.

ואיך כתב על כך הגר"א בידרמן בפנייתו המרטיטה לבורא-עולם, שפורסמה בגליון הקודם: 'הבט, ראה נא, ראה נא את האברהם' שיש לך פה בעולם שלנו, בדור הזה! ראה נא את השנה שחלפה על אהוביך הקרובים לך יותר מכולם, ואוחזים בכל הכוח בדרכו של אברהם!

'הרי רק אתה, רבש"ע, יודע באמת אלו תעצומות-נפש נדרשו מהם; רק אתה יודע כמה פעמים בשנה הזאת הם התאמצו לסחוט מעצמם את טיפת הכוח האחרונה של

משיגיע אל הקצה, לא תהיה לו אפשרות להמשיך. זה בדיוק המצב בו נתונים גויי-הארצות, להם ניתנה רשות זמנית להציק לעם היהודי, בניו של מקום. ברם, הרשות ההיא דומה במדויק לחגורה שנכללה על צווארו של הכלב, שיש לה גבול וקץ. וברגע שתגיע עת הגאולה, ובה-בעת תגיע גם הרשות שניתנה לאויבים אל קיצה, תישלל מהם באופן מוחלט האפשרות להמשיך ולהציק לעם היהודי.

עם ישראל, עם צדיק ותמים הוא, ומלא-וגדוש באמונה באבי-שבשמים. עד כדי כך שבסליחות של סוף חודש אלול, אנחנו מזכירים את ה'טעון' הזה לפני קדשא בריך הוא, ומתחננים שיזכר לנו את האמונה הזו.

וכך אנחנו אומרים בסליחות: 'לא איש א-ל ויכזב, אשר יחליף עניינים, וְגִזְרֵת שֶׁשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר לַעֲבֹדִים נִקְנִים, וְכִמְהָ שֶׁשׁ חֲלָפֵי לִי וְלֹא אֶהְבֵּתִי אֲדוֹנִים'.

עם ישראל מנסה להוכיח לפני הקב"ה, שאם הדין הוא שעבדים צריכים לצאת לאחר שש שנות עבודה, הרי שגם אנחנו, בניו האהובים, צריכים להיגאל לאחר שש שנים, שהרי 'לא אהבנו אדונים', כאותו עבד עליו מסופר בפרשת 'משפטים', ואז באה ה'טענה' בביכול, 'וכמה שש חלפֵי לִי וְלֹא אֶהְבֵּתִי אֲדוֹנִים'!

והפייטן ממשיך ואומר, ואם נמכרתי לעקר (לגוי), ואז אין לי גאולה שש שנים, אבל בקרובים אפשר להיגאל גם במכירה כזו, ומכיון שאתה קרובי וגואלי, אם כן מגיע לי להיגאל.

נעמוד גם אנחנו, בדור זה, ונזכיר את הזכויות העצומות הדין, ונתחנן לפני השי"ת, כפי שמוזב בסליחות:

'חזק ואמץ ידיים וברכיים כושלות, יערב לפניך תחן בשי ועולות. כוח אמץ פליטה הנשאת, כשלה כוחה מכובד רעה ממארת. מעת לעת צרתי מרובה, מיום שעבר קשה הבא. פשעים אם עצמו בינינו ובינך להבדילה, פרגוד אם ננעל בפני התפילה, צור בכסא כבודך חתור מחילה, צעקתנו לפניך תבוא פני כבודך להתקבלה'.

ה'שברים' וה'תרועה' מוקפים ב'תקיעה'

לאחר הימים הנוראים הגיע אלינו מכתב נוסף שכתב הגה"צ רבי אלימלך בידרמן לת"ח שאיבדו את נשותיהם רח"ל, וכיון שיש בו מסר עצום, כדאי לפרסמו, למרות שאנחנו עומדים לאחר חודש תשרי.

חז"ל אומרים כי את צורות הקול של שברים תרועה, למדנו מאשה, והיא לא אחרת מאשר אימו של סיסרא הרשע. "בְּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקְפָה וַתִּיָּבֵב אִם סִיסְרָא בְּעַד הָאֶשְׁנָב מְדוּעַ בִּשְׁשׁ רָקְבֹו לְבָא".

אם סיסרא יבבה מאה קולות בעודה מחכה לבנה, ובהם גם שברים ותרועה, וממנה לומדים איך לתקוע בשופר

קרקעית הלב כדי להעניק חיוך לבני המשפחה; רק אתה יודע אלו חומות גבוהות הם הבקיעו בתוך עצמם כדי לתת לשני הרגשה טובה! והם התחזקו! ועדיין מתחזקים!

'הם חווים קשיים של בדידות, אבל מלאים במטענים של אמונה. הם לבד באוהל, אבל מתבצרים במגדלור של אמונה, ומתוך המגדלור מעניקים חמימות לכולם!'

'הנה לך רבש"ע 'אֶהְבֵּת אֵיתָן' בדור הזה!'

את כוח-האמונה הזה אפשר לשאוב מזהבטחות שניתנו לנו ע"י אבינו-שבשמים, בידי נביאי, והמכריזות במפורש שהסבל והיסורים העוברים על בניו-של-מקום הם זמניים וארעיים, ויגיע יום - שכולנו מקווים שהוא קרוב מאוד - שבו 'יצא כנוגה צדק, וישועתה כלפיד יבער, וראו גויים צדקך, וכל מלכים כבודך' וכו'.

בעוד שכיום הזה אנחנו בזויים בעיני העמים (וכמובן שגם 'הנציגים הרשמיים' של העם היהודי המבקרים בארצות-חוץ, אינם מייצגים כלל את 'היהודי האמיתי'), הש"ת מבטיח לנו בהבטחה הכי-מפורשת שכל זה עתיד להסתיים, והוא אף נשבע על כך 'בימינו וזרוע עזו, אם אתן את דגגך עוד מאכל לאויביך, ואם ישתו בני נכר תירושך אשר יגעת בו'!

כיון שעיקר-צערנו של האדם נובע מכך שנראה לו שהיסורים הפוקדים אותו לא יעזבוהו לעולם, כמה נוחם וטללי-אור אפשר לשאוב מפסוקי-הנחמה שקראנו בשבע הפטרות-הנחמה, בהם אנחנו מובטחים שלכל המועקות והמשברים הפוקדים אותנו יהיה סוף-הכי-טוב-שאפשר!

כל המציקים לנו, ואלה המעיקים על חיינו, צריכים אף הם לדעת שהרשות שניתנה להם להכאיב, היא מוגבלת, ובבוא עת הגאולה הם לא יוכלו למשוך אותה ולו חלקיק-שניה מעֶבֶר למה שנקצב על ידי הבורא יתברך.

ושמענו על כך משל יפהפה מהגאון רבי צבי גרינהויז. כאשר אנשי כפר רוצים 'להעסיק' כלב-שמירה שישמור על כל בתי הכפר הפרוסים על שטח נרחב, הם קושרים לצווארו רצועת-ענק שאורכה כאורך המרחב של בתי הכפר. הכלב קשור בפינה מסוימת במרכז הכפר, ומשם ניתנת לו אפשרות להגיע לכל פינה.

ברגע שהוא מבחין באדם חשוד, הוא מזנק אליו, ומותח את החגורה שסביב צווארו עד סופה. כאשר הכלב מגיע אל קצה החגורה, הוא אינו יכול להמשיך בריצתו ולו מילימטר אחד נוסף. מה שכן הוא יכול לעשות, זה לרוץ בחזרה, ולמתוח את החגורה עד לקצה השני של הכפר. וגם שם,

החגורה הקשורה בצווארו של הכלב מגבילה את יכולת-תנועתו. המשל המופלא על הייסורים הפוקדים אותנו

השעון, אמר הרבי מלובלין, הוא כמו ספר מוסר חי, המלמד אותנו כי כל רגע שהולך אינו חוזר, וכל רגע שעובר מקדם אותנו אל הרגע הבא. ואם יש לנו רגע לא קל, הרי שהרגע הבא אחריו יהיה קרן-האור שלנו. תקתוק השעון מבשר לנו את תקתוק הישועה הקרובה, את קול השופר שאליו אנו מחכים בכל יום, שיבשר את הישועה.

ברגעים הנעלים של יום הדין. והשאלה עולה מאליה: וכי לא מצאו חכמינו ממי ללמוד, אלא מאותה אס?

אמנם, כשנתבונן נראה כי ההיפך הוא הנכון: וכי מאימו של סיסרא אנו לומדים איך לתקוע? אדרבה ואדרבה, מאימו של סיסרא אנו לומדים איך לא לתקוע!

אמו של סיסרא יבבה מאה קולות שכולן היו גניחות ויללות, דהיינו רק שברים ותרועה. אמנם, אנחנו, עם ישראל קדושים, תקועים מאה קולות המוקפים מכל צד גם בתקיעה לפנייה ולאחריה.

הגניחות והיללות של השברים והתרועה שלנו הן רק באמצע, אבל לפנייה ולאחרייהן אנו יודעים להשמיע קול של תקיעה לא-קטועה, קול שמתנער מהיללה ומהשבר, וקורא לנו להתקדם קדימה, כמו אותו קול של החצוצרה שהיה קורא לישראל ומכריז על התקדמות במסע אל הארץ.

התקיעות שלנו, יידעלך, הן לא גניחות! הן תקיעות של געגוע צורב, של התקשרות לבורא, של הכרזה קיומית, מוצקה ומבוססת, האומרת שגם אם קשה לנו, גם אם נשברנו פעם ופעמיים, גם אם גנחנו במעלה הדרך – עכשיו אנחנו תוקעים תקיעה חזקה, ישרה ואיתנה, ומכריזים בקול גדול: עֲלֵה אֱלֹקִים בְּתִרְעָה ה' בְּקוֹל שׁוֹפָר. אנו ממשיכים בתנועה, מעפילים הלאה, מתקדמים אליך. אנחנו איתך, בורא העולמים, חזקים וקרובים יותר מתמיד. יודע אני מעט – ויותר מן המעט – כמה תעצומות נפש הנכם משקיעים כדי להתחזק באמונה טהורה ולהמשיך להאיר פנים לסובבים אתכם מתוך גבורה עילאית ואמיתית.

ולכן נזעק למרום בקול שוועה: הבט נא, רבונו של עולם, הבט אל לבבות גיבורי-הכח שיש לך בעולמך, הקשב נא באיזו 'תקיעה' הם מקיפים את ה'שברים' וה'תרועה' שלהם! חזור נא אל גלי הרגשות השוצפים והסוערים במעמקי לבם, וראה את גודל-מאמציהם לחתור אל אדמה יציבה – למען צאצאיהם ולמען מכריהם.

ספרי השמחה של מרן הגר"י זילברשטיין משכינים שמחה בבתי ישראל

לפרטים: מ. מ. צורן - 053-310-3388
מייל - 6776168@gmail.com

הגאון רבי שמחה קוק זצ"ל התגלה בחלום והצביע על ארון הספרים

מעשה אחד של יהודי! מצוה אחת! - עד כמה אסור לזלזל גם ב'דבר קטן' הנעשה על-ידינו, נלמד מהמעשה דלהלן שסופר בבית המדרש 'היכל יצחק' ע"י הרה"ג רבי שלמה וולך שליט"א, ר"מ בישיבת 'משכנות התורה'.

מקור המעשה הוא הרה"ג רבי רפאל זליבנסקי שליט"א, בנו של הגאון רבי חיים זליבנסקי זצ"ל, שעמד בראש ישיבת 'מאור התלמוד' ברחובות, ומכהן כיום כר"מ בישיבת 'רינה של תורה' בכרמיאל. הסיפור עצמו קשור לדמותו של הגאון רבי שמחה קוק זצ"ל, רבה הנערץ במשך יובל שנים של העיר רחובות, שבימי חייו עלי-אדמות הצליח לאסוף ולצבור זכויות עצומות בהרבצת תורה וקירוב-לבבות של אחים תועים.

בימי ה'שבעה' לפטירתו של רבי שמחה, הגיע הגר"ר זליבנסקי לנחם את משפחת האבלים. והנה, לאחר ה'שבעה' הוא חולם שהוא מגיע לנחם את... הגר"ש קוק (שהרי אין חלום בלא דברים בטלים!), ובמהלך שהותו בבית נכנס רב פלוני ומתיישב אף הוא כדי לנחם.

לפתע מצביע הגר"ש קוק על ארון הספרים בחדר, ובה-בעת מצביע גם על הרב ההוא, ועל הרב זליבנסקי. כשהתעורר משנתו, היה נראה להגר"ר זליבנסקי שיש דברים בגו, והוא מתדפק על דלת ביתו של אחד מבני-הבית של הגר"ש קוק, ואומר לו חלום חלמתי ופותר אין

אותו. הרב זליבנסקי מתחיל לספר את דבר החלום, והנה כבר מהמלים הראשונות הוא רואה שפניו של בן-הבית מחווירות, והוא עומד להתעלף! 'בוודאי שאני יודע על מה מדובר', הוא קורא בזעזוע, ומספר דברים כהווייתם:

לפני כ-10 שנים קרא לי הגר"ש קוק וביקשני למסור את ספרו 'דברי שמחה' לאותו רב שראיתם בחלומכם שהגיע לנחם. רבי שמחה זצ"ל כתב בראש הספר הקדשה ארוכה ובעלת-תוכן (ומן-הסתם עשה זאת כדי לעודד את מקבל-המתנה, ולגלות לו יחס מיוחד), ונתן לי את הספר בידי כדי שאעבירנו לאותו רב.

הלכתי לביתו של הרב ההוא, ממשיך לספר בן-הבית, ואף אחד לא פתח את הדלת. חזרתי אפוא לביתי, והנחתי את הספר ב...ארון הספרים שלי, ולאחר מכן שכחתי לגמרי את דבר השליחות, ולא חזרתי שוב לביתו של הרב ההוא.

במשך קרוב ל-10 שנים שהה הספר בספרייתי. כחודשיים לפני פטירתו של המרא דאתרא דרחובות הייתי צריך לתת מתנה למאן-דהו, וחשבתי להעניק את ספרו של הגר"ש קוק. כיון שהספרים בבית הרב אזלו מזה-כבר, ניגשתי לארון הספרים שלי ומצאתי את הספר 'דברי שמחה', וחשבתי לתת אותו במתנה.

הוצאתי את הספר, ו...נתקלתי בהקדשה של המחבר, הגר"ש קוק, ונוכרתי בשליחות ההיא. הרעיון שעלה במוחי באותו רגע היה לתלוש את ההקדשה באופן אסתטי, שלא יפגע בחזונו של הספר, ולאחר מכן לתת את הספר במתנה לאדם שהוא שרציתי לתת. וכך עשיתי.

באשר לשליחות שקיבלתי לפני 10 שנים, חשבתי שזה כבר לא יהיה רלוונטי להעביר לרב ההוא את הספר עצמו, ואת ההקדשה תכננתי להעביר אליו בהזדמנות.

בינתיים נפטר הגר"ש לבית עולמו, וזה הוא פתרון החלום... לאחר ה'שבעה' התגלה רבה של העיר רחובות בחלומי של הגר"ר זליבנסקי, והצביע על ארון הספרים, ועל אותו רב שהגיע לנחם, שהיה צריך לקבל את הספר כבר לפני עשור שנים... וכאילו ביקש להזכיר את החוב הישן שלא קיים, ולמסור את הספר לרב, או לפחות להעביר לו את המסר, שרבה של רחובות ביקש להעניק לו את ספרו כשי.

כמובן שהדברים קצומו עתה במלואם, כשבן-הבית התקשר אל הרב ההוא, וסיפר לו את כל הסיפור, וביקש סליחה על שלא העביר לו את הספר מיד לאחר בקשתו של הגר"ש. גם הרב מחל על כך שלא נתנו לו את הספר, והכל בא על מקומו בשלום.

עד כאן הסיפור שהתגלה ממש לאחרונה וכל מי ששמע את פרטיו הביע את דעתו שאכן מדובר בחלום-אמת, שבא להיטיב עם הגר"ש קוק.

התגורר במשך עשרות שנים ברמת אלחנן.

הגה"צ רבי דניאל פריש זצ"ל

מלבד גאונותו רבת-הפארות, צדקתו המאירה, תפילתו והנהגותיו המופלאות, אי אפשר היה שלא להתרשם מענוות-התום שאפיינה אותו, והעמידה אותו בקרן-אורה ולימדתו חובת האדם בעולמו, כאשר תמיד-תמיד ראינו אותו מהלך בצדי דרכים, וממעיט את עצמו ואת מעשיו. הסיפור דלהלן למד גם על רוס-קדושתו.

היה זה כאשר אחד מבני

ביתו של הגר"צ הודיע לו שהוא מתכוון לנסוע למסע לקברי-צדיקים באירופה. הגאון הביע את דעתו בענין, ואמר לבן-שיחו שישקול שוב את דבר הנסיעה, בגלל שאפשר להיתקל שם במראות ובהסתכלויות לא-כשירות.

בן-הבית שמע, והחליט בכל זאת לנסוע. בהיותו כבר במטוס ראה שלנסיעה הצטרף גם הגה"צ רבי דניאל פריש זצ"ל, מחבר הספר 'מתוך מדבש' על ה'זוהר', שהיה ידוע מאוד בצדקותו, ובמיוחד בשמירת העיניים שלו. בן-הבית החליט שלאחר האזהרה שהשמיע הגר"צ באוזניו, הרי שאם הוא נמצא ליד הצדיק הנ"ל, כדאי שיהיה צמוד אליו, ולא ייפרד ממנו כלל, ואז יעלה בידו לשמור גם על עיניו-שלו.

וכך עשה. במהלך כל הנסיעה נצמד אל רבי דניאל, וחפץ ה' עלה בידו, עד כדי כך שזכה לשמור על עיניו במהלך כל הנסיעה.

כאשר חזר ארצה, נכנס אל הגאון רבי בן-ציון פלמן, ועוד בטרם הספיק להוציא מילה מפיו, ביקש הגאון מבן-ביתו שיישיר מבטו אליו.

הסתכל הגר"צ בעיניו של קרוב-משפחתו, ואמר לו:

ה'צלחת' - - -

הגר"ש וולך, שסיפר כאמור את המעשה המופלא ב'היכל יצחק', הוסיף שלדעתו יש כאן מסר רב-הוד, שכדאי לחרטו על לוח-הלב.

זכויותיו של הגאון רבי שמחה קוק זצ"ל נחקקו בקורות ימיה של העיר רחובות ביובל השנים האחרון, והן רבות-רבות, ללא ספור. מלבד עצם היותו תלמיד חכם ופוסק נודע, שהיה גם מקורב לגדולי ישראל שהעריכוהו עד למאוד, גרם המרא דאתרא דרחובות לקידוש-השם עצום בכל מפעלותיו בימי חייו, קירב רחוקים רבים לתורה וליהדות, והאהיב שם-שמים על הבריות בצורה מופלאה.

רק לאחרונה שמענו סיפור מדהים על הגר"ש, ועל הציות המוחלט שלו לדעת תורה. המדובר היה בבחירתו של רב מסוים לתפקיד רבני בעיר פלונת, ורבה של רחובות היה סבור שכדאי לבחור ברב פלונת, ואף השתדל לשכנע בכיוון זה את חברי הגוף הבוחר. אבל, מששמע שמרן הגר"א"ל שטינמן סבור אחרת, שינה מיד את דעתו, ולא היה אכפת לו על כל המאמצים שעשה עד עתה, ואף הודיע לכל חבריו את הדעת-תורה ששמע בבני ברק.

ולמרות הכל, למרות כל הזכויות הללו המרקיעות שחקים, ושפירותיהן ופירות-פירותיהן - עד סוף כל הדורות של אלה שהתקרבו להש"ת בזכותו - עומדים להגר"ש קוק בשמי-שמים, נתנו לו רשות להתגלות בחלום כדי לקטוף גם את פירותיו של המעשה ההוא, כשביקש לעודד את הרב ההוא ע"י שיגור הספר במתנה.

לעומת כל הזכויות האחרות שצבר בימי חייו, נראה לנו שמעשה זה של נתינת-הספר, וההקדשה, לא מוסיפים הרבה למאגר הזכויות האדיר של הגר"ש קוק. אבל הנה מתברר שאין הדברים כך, והנפטר הגדול והדגול לא וויתר גם על הזכות הזו, ונתנו לו רשות להתגלות בחלום, כדי שיעבירו לרב ההוא את המסר בדבר המתנה!

ועל כך למדנו (אבות, ב' א') הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה, שאי אתה יודע מתן שכון של מצוות.

הגאון רבי בן-ציון פלמן זצ"ל ביקש מבן-ביתו שיישיר מבטו אליו, ואמר לו מילה אחת

סיפור מופלא נוסף שמענו באופן אישי מהגר"ש וולך לאחר הדרשה, והפעם מוסב המעשה על האי גאון וצדיק, רבי בן ציון פלמן זצ"ל, רבה של 'נחלת משה',

הגאון רבי בן-ציון פלמן, ולצדו מרן הגר"מ פיינשטיין בחתונת אחד מילדיו של מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א

המתנה הכי-משמחת

ספרי השמחה

של מרן הגאון רבי

יצחק זילברשטיין

לחנך בשמחה

שמחה בבית

מצוות בשמחה

שבת בשמחה

כתב וערך: משה מיכאל צורן

להשיג בחנויות - 053-310-3388

כל-כך נעים בהיכל הישיבה, שהבחורים לא עוזבים אותו במשך כל שעות היממה...

37 שנים לאחר שזכה הגה"צ רבי שלמה טופורוביץ זצ"ל לייסד את ישיבת 'נחלת הלויים' בחיפה, זכו מאות בני הישיבה לחנוך בחודש אלול את ההיכל החדש, ובעצם את כל קריית הישיבה ששופצה ושודגה לרמה גבוהה שכזו, שהבוגרים שיגיעו היום למקום, ממש לא יכירוהו. לא את ההיכל, לא את עזרת הנשים החדשה, לא את הפנימייה, ולא את כל חדרי הספח המתלווים כיום לקומפלקס המפואר של 'נחלת הלויים'. זאת "נחלת" עבדי ה'

וביקשו להתקבל כתלמידים מן המנוח. הישיבה התפרסמה לא רק בעמל התורה של הבחורים, וביגיעתם בה יומם ולילה. הכל שחו אודות הבחורים 'בעלי המידות' הלומדים ב'נחלת', שבנוסף להתמדתם המופלגת בתורה, מצטיינים גם באצילות-נפש מיוחדת במינה. עד כדי כך שהיה אפשר להצביע על בחורים מסוימים ולומר שהם לומדים ב'נחלת הלויים'.

בתחילה שכנה הישיבה רק בקומה אחת, ולאט-לאט 'התרום' הבנין והתרחב, אבל כבר בשנים הראשונות הורגשה צפיפות. שיפצו פה והרחיבו שם, אבל עדיין המקום היה צפוף.

סולת-שבסולת

שגשוגה והתפתחותה של ישיבת 'נחלת הלויים' היתה לשם דבר בעולם התורני כולו. סיבות רבות גרמו לכך, כמו אישיותם הנדירה של כל הר"מים, ומסירותם לתלמידיהם (מסירות המורגשת בישיבה בצורה יוצאת מן הכלל), היותה של הישיבה כמגדלור של חינוך, כאשר במהלך שנות לימודיו

חיפה החרדית שמחה וצוהלת.

'נחלת הלויים' משנה את חזותה, ומלבד היותה אחת הישיבות האיכותיות בארץ, מחודש אלול האחרון היא נחשבת גם לאחת הישיבות המפוארות ביותר. מי שהיה בקומפלקס הישן, ויגיע כיום להיכל הישיבה החדש, לא יידע היכן הוא עומד...

לפני 80 שנה שיגר מרן החזו"א את הגר"ש טופורוביץ לחיפה, כדי להרבות בה חילים לתורה וליראה. לאחר גלגולים רבים, ונסיונות כאלה ואחרים להחיות את התורה בעיר האדומה, הוקמה הישיבה בשכונת נווה שאנן. מרן הגרא"מ שך זצ"ל הביא את הגאון רבי ישראל מאיר וייס שליט"א, חתנו של מרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, לכהן כראש הישיבה, וכמחצית השנה לאחר מכן הגיע הגה"צ רבי אורי וייסבלום שליט"א לשמש כמשגיח רוחני.

עד מהרה יצא שמה של הישיבה לתהילה באופן חסר-תקדים, ומאות בחורים התדפקו על דלתותיה מדי שנה,

לקראת חודש אלול האחרון. היו אלו מן-הסתם זכויותיהם של המייסדים, משפחת טופרוביץ', וזכויותיהם של אישי התורה והמוסר הגדולים המרביצים כאן את תורתם ויראתם, וזכויותיהם של מאות בני התורה המסתופפים כיום בהיכלה של 'נחלת', ובחודש אלול האחרון נחנך ההיכל וסביבותיו ברוב פאר והדר. צריך לשפשף את העיניים כדי להיות בטוח שאתה נמצא בבית המדרש של 'נחלת הלוויים', אמרו לנו כמה בוגרים וותיקים שהספיקו לבקר בקומפלקס החדש.

אם אחד מגדולי התורה שביקר פעם בישיבה אמר שהישיבה עצמה היא קידוש השם עצום, אבל הבנין בו היא ממוקמת - לא כל-כך, כיום נראה ההיכל ממש כבית מקדש מעט, כשתבנית הפנים והחוץ של ההיכל חודשה מקצה לקצה, נבנה ארון-קודש מפואר ומשוכלל, ואף נבנתה עזרת נשים חדשה בשני קצות ההיכל, עם מדרגות מיוחדות שנבנו מחוץ להיכל ומגיעות היישר לעזרה.

הנהלת הישיבה מציינת את עזרתו המסיבית של מ"מ ראש העיר, הרב מיכאל אלפר, בכל הליוכי הבניה, והשגת האישורים הנדרשים. הרב אלפר, ידד הישיבה, ליווה אותנו לכל אורך הפרויקט, ומסייע תמיד לישיבה גם בימי השרה.

בחודש אלול האחרון נכנסו הבחורים להיכל החדש, ואולול כזה כפי שהיה השנה לא זכור מזה שנים רבות. ההתמדה גדלה שבעתיים, ומשעות הבוקר המוקדמות ועד השעות הקטנות של הלילה היה ההיכל מלא וגדוש בבחורי-חמד שישבו והתייעצו בלימוד הסוגיות.

אי אפשר גם להתעלם מן העובדה שהשהות בין כתיב ההיכל הפכה להיות נעימה ומהנה עד מאוד, והבחורים פשוט לא רצו לעזוב את האולם... בבחינת תְּבִלִּים נָפְלוּ לִי בְּנֵעָמִים אף 'נַחֲלָת' שְׁפָרָה עָלַי. יצוין שבאלול נכנסו גם 3 ר"מים חדשים לישיבה.

ואם סיפרנו שבראש השנה שעברה ביקש הרב יעקובוביץ' מהבחורים להתפלל על ס"ד בפרויקט הבניה, הרי בשנה זו, כך מספרים לנו הבחורים, כאשר דיבר בחדר האוכל, ביקש מבני הישיבה שאם רואים שהתפילות שלכם התקבלו ברצון לפני אדון-כל, והבניה אכן הסתיימה בהצלחה, תנצלו עכשיו את כוח-התפילה שלכם ותפילו תחינה ובקשה לפני השם יתברך שיסייע בידינו לנצל את מה שעומד לרשותנו אך ורק ליישום המטרה הנעלה של הגדלת כבוד התורה.

אין ספק שאחת הסיבות העיקריות להצלחתה ולשגשוגה של הישיבה נעוצה במסירות הנפש של הרב טופרוביץ' ואשתו הרבנית, והבנים ממשיכיהם-בוקדש, הרב עמנואל והרב עמיחי.

של הבחור הוא מקבל יסודות של ממש לחייו, לא רק בלימוד, אלא גם בהנהגות מוסריות שהתפתחו אצלו בשנים אלו.

אי אפשר שלא להזכיר את החברה המעולה והאיכותית שהבחורים נמצאים בה עם חבריהם, שכולם ללא יוצא מן הכלל מוגדרים כסולת-שבסולת. כמו שגם אי אפשר להימנע מלהזכיר את הדמויות המופלאות של המשגיח וראש הישיבה המשמשים דוגמא לכל הערכים הנאצלים שבן-תורה צריך להתחנך לפיהם.

גם בתנאים הגשמיים שהיו לפני-כן, השתדלה תמיד הנהלת הישיבה, ובראשם המנכ"ל הרב יעקובוביץ', לספק את כל הנדרש, הן מצד טיב המזון ואיכותו, הן בתנאי הפנימייה, ובכל הפרטים האחרים - וכל זאת כדי שהבחורים יוכלו לשבת וללמוד לא הפריעה.

אבל, גם האופטימיסטים הגדולים ביותר, לא חלמו בדמיונותיהם ולא שיערו שהישיבה תיראה כפי שהיא נראית כיום, בס"ד. התוכניות היו על השולחן כבר מזמן, אבל לא באו לידי ביצוע. ובניתיים, התקבלו עוד ועוד בחורים, והמקום באמת נעשה צר מהכיל את כולם.

יוצאים לדרך

הכל החל כאשר מ"מ ראש עיריית חיפה, הרב מיכאל אלפר, התקשר אל הרב יעקובוביץ' והודיע לו שהיתר-הבניה שקיבלה הישיבה לפני כמה שנים, עומד לפוג, ואם לא יתחילו לבנות, היתר ייגנז. המנכ"ל החליט לצאת לדרך, לא לפני שקיבל את הא'וקי', מהרבנים עמנואל ועמיחי טופרוביץ', אלא שכבר בתחילת הדרך חיוו כמה מהנדסים בכירים את דעתם המקצועית שהתוכניות שהוכנו לבניה אינן רלוונטיות, מפני שצריך לחזק את יסודות הבנין.

למרות שהפרויקט המדובר הצריך עתה היערכות מיוחדת במינה, והלוגיסטיקה המרובה היתה אמורה לשנות סדרי-עולם בתכנון מקום-הלימוד בזמן הבניה, החליט הרב יעקובוביץ' לא לסגת אחורנית, ולצאת לדרך.

מאות הבחורים הורדו לקומת הכולל, שנפרצה לחלוטין, והוכשרה לבית מדרש ארעי. הבחורים למדו בתנאים-לא-תנאים, אבל השטייגונג היה במיטבו, וכולם הבינו שמדובר בתקופה קצרה, שלאחריה ירווח לכולם. בימי ראש השנה ניצל הרב יעקובוביץ' את הדרשה שהוא דורש תמיד לפני הבחורים באחת הסעודות, וביקשם - בדמעות - להתפלל 'שתהיה לנו סיעתא דשמיא בתקופת הבניה, ושהכל יילך למישרין, כדי שנוכל להגדיל תורה ולהאדירה'.

ואכן, הס"ד האירה את פניה, והמשימה הושלמה על הצד הטוב ביותר, כאשר 4 חודשים לפני סיום הבניה עדיין לא האמין אף אחד שהכל יסתיים

פרפראות

מדברי מרן הגר"י זילברשטיין בראש השנה וביו"כ

לעמוד הוא עובר דרך הקהל, הרי הקהל עצמו משתתף בהמלכה זו!

הש"ץ ציין ששאל את הרב, שכיון שהמקום שלו מרוחק מעמוד התפילה, אולי כדאי לחסוך בטרחה וציבורא שיצטרכו להמתין עד שיגיע לתיבת החזן, ולכן יתקרב מעט ויישב בסמוך לעמוד, ויאמר שם את 'המלך', ואז ייגש לעמוד? הרב השיב לו בשלילה, והורה שיאמר את 'המלך' במקומו הקבוע.

הרב חיים מלין העביר לי תשובה בכתב-יד של הגאון רבי שריה דבליצקי זצ"ל הכותב במענה לשאלה הנ"ל: 'ואולי הוא מחמת הבושה שמתבוסש לעמוד בגלוי לעיני-כל, לכן מתחיל במקומו כשהוא עדיין בתוך עמו, אבל כל זה הוא רק השערה!'

מאידך, הרב אליקים דבורקס כותב שמצא בספר 'זיו המנהגים' מהרב זינגר זצ"ל, מערכת חודש תשרי, ושם הוא מתייחס למנהג, ומסביר שהחזן כאילו מכריז שהוא ממליך את ממ"ה הקב"ה עליו, וניגש להתפלל בשם כל הקהל, ואחרי שקיבל מלכותו אז ניגש לפני העמוד ומתפלל, ועוד לפני שניגש צריך להמחיש זאת.

אם נעשה מה שאין אנחנו מחויבים, גם השי"ת יעשה אתנו את מה שהוא אינו מחויב

לאחרונה, חוזר הרב בשיעוריו ובדרשותיו על שני מסרים יסודיים, שחשוב מאוד לשנום ולחיות על-פיהם. הראשון הוא, שאם האדם יעשה גם את מה שהוא לא מחויב בו, הרי שמידה נגד מידה יעשה גם השי"ת איתו, את מה שהוא אינו מחויב, כלומר - שעל-פי-שורת-הדין זה לא היה מגיע לו.

הרב שליט"א מבסס, כדרכו, את דבריו על פי מעשים שראה בעיניו ושמע באוזניו. הראשון שבהם הוא המעשה הידוע על האשה שהגיעה אל מרן הגרש"ז איוערבך זצ"ל - כשהגר"י זילברשטיין היה נוכח במקום - וביכתה על כך שלא זכתה לפרי בטן. הגרש"ז, במקום לברך אותה ולאחל לה שיהיו לה ילדים, אמר לה: 'וכי הקב"ה חייב לך משהו?'

לשמע הדברים פרצה האשה בבכי מר, ואז המשיך הגרש"ז ואמר: 'אם אָתְּ תעשי דברים שאינך חייבת בהם, גם הקב"ה יעשה לך דברים שהוא אינו מחויב!' האשה קיבלה על עצמה משימה קשה, והחלה לחלק מאכלים ודברי מתיקה בבתי חולים, לאלה הממתינים לתוך לרופא, או שהגיעו עם קרוביהם החולים. ואכן, בתוך זמן קצר נולדו לה 3 ילדים, והיא כבר זכתה להשיאם...

גם נס-ההצלה בער"ה היה אחד ה'סימנים'

את דבריו בשיעור בליל א' דר"ה פתח מרן הגר"י זילברשטיין בדברי-הודיה ושבח להשם יתברך על נס-ההצלה שהיה בערב ר"ה, עם לכידתם של כמה מחבלים שתכננו לבצע פיגועי-ענק רח"ל בימי החג.

המחבלים נתפסו עם מטעני-נפץ מוכנים להפעלה, ורק לחשוב מה היה עלול לקרות אם זממם היה עולה בידם! כל הגורמים חיוו את דעתם שהמדובר בנס גדול ועצום שאירע בערב ראש השנה לעם ישראל בארץ ישראל, מה שמגלה באופן ברור על השמירה המיוחדת שיש בארץ הקודש, ועל כך ששומר ישראל לא ינום ולא יישן.

תמיד, כאשר ב"ה הפיגוע לא מתרחש, ואויביו לא מצליחים לבצע את זממם, הרגשות-ההודיה אינן פועלות כל-כך בלב, וזאת מהסיבה הפשוטה, שב"ה לא קרה מאומה, ובאופן טבעי אדם לא יכול לשמוח על 'אי-התרחשות'... כדי להחיות את ההרגשות הללו, חובה עלינו לצייר בדמיונו מה היה עלול להתרחש אם וכאשר...

'צעקתנו היום תקבל, ותצילנו מידי מחבל' - אמרנו בסליחות בעשרת ימי תשובה. אז הנה, השי"ת שמע את צעקתנו והצילנו מידי מחבלים ארורים שכל כוונתם היתה לזרוע הרס וחורבן. אז נישאר אדישים!?

מרן הרב גם הדגיש בדבריו שיש בכך 'סימנא מילתא' לכך שאבינו שבשמים שומר עלינו יומם ולילה, ואינו מסיר את השגחתו מיושבי ארץ ישראל.

מדוע הש"ץ, בשחרית של הימים הנוראים, מתחיל 'המלך' במקום בו הוא יושב?

נהגו בקהילות ישראל ששליח-הציבור בתפילת שחרית, מתחיל לנגן בסלסולים את המילה 'המלך' במקומו הקבוע, בו הוא יושב, ורק לאחר-מכן ניגש אל העמוד וממשיך את התפילה. שאלו את הגר"י זילברשטיין לסיבת המנהג, והרב השיב, שנראה לו שהסיבה לכך היא כדלהלן.

עיקר המטרה בתפילות ר"ה היא להמליך את הקב"ה, ולכן מתחילים מ'המלך', ולא מ'שוכן עד'. אם כן, יש ענין ליצור רושם מיוחד להמלכה זו, ואם הש"ץ היה ניגש מיד לעמוד התפילה, ומתחיל שם את 'המלך', היה בכך אקט שגרתי, כמו שנהוג בכל תפילה.

כדי לשרטט ולחקוק רגש מיוחד ולא-שגרתי ל'מלכויות', מתחיל הש"ץ את 'המלך' במקומו-שלו, ורק אחר-כך ניגש לעמוד. כך נחרטת מילה זו, המביעה את המלכויות, בלבבות השומעים. בעל-התפילה עצמו הוסיף ואמר, שכאשר הש"ץ אומר את 'המלך' במקומו, ואחר-כך בדרכו

נאותה כשהם נמצאים בחברת יהודים שאינם נמנים על יושבי בתי המדרשות.

זה המקום להביא את דברי רש"י במסכת שבת (דף ק"ד עמוד א') על הגמרא 'כל תלמיד חכם שנמצא רב על בגדו, חייב מיתה, שנאמר כל משנאי אהבו מות, אל תקרי משנאי אלא משנאי'. ומסביר רש"י ש'רב' הוא 'שומן וחלב'. ובד"ה 'חייב מיתה' אומר רש"י 'שצריך להיות חשוב והגון לכבוד תורתו'.

והדברים מדברים בעד עצמם. 'חשוב והגון לכבוד תורתו'. שיחשיב הת"ח את עצמו ואת תורתו, ולא יתבזה בעיני הבריות. ובד"ה 'משנאי' אומר רש"י 'שממאסין עצמן בעיני הבריות, והבריות אומרים אוי להם ללומדי התורה שהם מאוסים ומגונים, נמצא זה משנאי את התורה'.

בימי בחרותי, כשלמדתי בישיבת סלבודקה, נסעתי פעם עם חבר לים. בהיותנו באוטובוס לא התבטלנו, אלא המשכנו ללמוד מתוך גמרות. בשלב מסוים עלתה לאוטובוס אשה עם ילד, ובשל העיון בגמרא שלפניי לא ראיתיה. זכורני שלפתע הקיש מאן-דהו על כתפיי.

הסתכלתי אחורנית וראיתי את הגאון רבי שלמה קרליץ זצ"ל, אב"ד פ"ת, שסימן לי בידי שצריך לקום ולתת לאשה זו לשבת עם הילד. כששאלתי אותו הרי אני לומד, ואם אקום ממקומי, אתבטל מהלימוד, אמר לי שבכל זאת צריך לקום, כדי לא לגרום לחילול השם.

מֶרֶן הַגְּרִי"ש אֵלִישִׁב אִמֵּר ש'הַצִּיבוֹר אֵינוֹ מוֹדֵעַ לַכּוֹחַ הַתּוֹרָה, וְלֹכֵן צָרִיךְ לִקְוֶם'

מעשה נוסף היה בת"ח שנסע באוטובוס מירושלים לבני ברק בשעת לילה מאוחרת, וחשקה נפשו בתורה הקדושה גם בנסיעותיו. הוא התיישב באחד המושבים צמוד לחלון והדליק את התאורה והחל לצלול בתוך הספר.

משעלו עוד ועוד נוסעים, התבקש הת"ח לעבור ליד גבר אחר, כדי לאפשר לשתי נשים שוסעו באוטובוס לשבת במקומן. התאורה במקום השני לא היתה נאותה, והיה קושי ללמוד לאורה, ומה גם שהמושב השני לא היה צמוד לחלון אלא בצד, ולא היה שם אור חזק.

הסתפק הת"ח מה עליו לעשות: האם לעבור למקום השני ולזכות במצווה דאורייתא של חסד עם שתי נוסעות, למרות שיתבטל מלימודו במקום השני, או שעדיף שישאר במקומו, שהרי תלמוד תורה עולה על כולן?

לכאורה יש לו לפנות את המקום ולתת לנשים לשבת, ולא רק בגלל מצות חסד, אלא מפני שמדובר באוטובוס ציבורי, והנשים קנו מקום לשבת, ואין לו רשות לתפוס מקום כדי שיוכל ללמוד, ושהנשים יעמדו כל הדרך.

כאשר הצעתי את הדברים לפני מו"ח מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, הסכים לכך שכיון שכולם שילמו על מקום באוטובוס, אין לת"ח זכות לומר שהוא רוצה ללמוד, ועל ידי זה לקפח את זכות הנשים שקנו מקום לשבת.

אלא שהאמת היא שגם לנשים טוב יותר שהאיש ישב במקומו וילמד, ולא להוציאו מהמקום שיושב בו ועוסק בתורה, כי התורה אגוני מגוא ואצולי מצלא (סוטה, כ"א ע"א). אבל, הוסיף מרן הגרי"ש, מאחר והציבור לא מבין זאת, ואינו מודע לכוח התורה, ואם הת"ח ישאר במקומו והנשים תעמדנה, יתפרש הדבר בעיני הציבור כאכזריות,

הסיפור השני הוא על שתי בנות-משפחה שהגיעו לגיל מבוגר ועדיין לא מצאו את זיווגן. והנה, אירע שהצעירה נפגשה עם בחור מצוין, וכל הפרטים התאימו, אבל כשהחלו לדבר על כסף, התברר שלהורי הבת אין מה לתת. מששמעה זאת האחות המבוגרת, שעבדה במפעל גדול וחסכה לעצמה סכום כסף גדול מאוד, החליטה לתת את כל כספי החסכון לאחותה, ובאותו יום נשברה שם הצלחת באירוסי הבת הצעירה.

לא עבר זמן קצר, והבת המבוגרת התאסרה אף היא עם בחור אמריקאי מצוין, בן למשפחה עשירה, שנתנה את כל הכסף... ולא עוד, אלא שחתונתה של הבת המבוגרת התקיימה עוד לפני שמחת הנישואין של הצעירה...

מה לקבל לפני התקיעות?

הנה לנו ראיות חותכות, אמר הרב שליט"א, שאם האדם עושה את מה שהוא אינו מחויב, גם הקב"ה נוהג עימו במידה זו.

ואכן, ת"ח אחד ניגש אל מרן הרב לפני התקיעות, ושאל מה לכוון בשעת התקיעות, והרב השיב על-אתר שיחשוב מה הוא יכול לתת להשי"ת בדברים שהוא אינו מחויב בהם!

כאמור, הרב שליט"א חוזר על הדברים פעם אחר פעם, כדי להדגיש את האמת שבהם. הגיעו הדברים עד כדי כך שלפעמים, בעת השיעור, הרב דן בענין הלכה מסוימת, האם מחויבים בה אם לא, וכשאחד השומעים שואל 'הרי אין אנחנו מחויבים לעשות כך', משיב הרב שאמנם אליבא דהלכתא לא מחויבים, אבל אם נעשה אנחנו מה שאין אנחנו מחויבים, גם הקב"ה יעשה אתנו כך.

בברית-המילה של הנכד למשפחת קולודצקי: 'כורת הברית' חשוב יותר מ'זוכר הברית'!

ביום ב' דר"ה התקיימה ברית-מילה לנכדו של מכובדנו הבלתי-נושח הרב יעקב קולודצקי זצ"ל, שנפטר במגפת הקורונה, בן לחתנו הרב דוד סיימון. לאחר הברית עלה מרן הגרי" זילברשטיין, ששימש כסנדק, לבימה, וסיפר שגם בלומדו בישיבת סלובודקה התקיימה ברית בראש השנה, וראש הישיבה מרן הגאון רבי מרדכי שולמן זצ"ל בכה מאוד במהלך הברית.

לאחר הברית, סיפר הרב, עלה ראש הישיבה לבימה, ואמר 'אתם יודעים למה בכיתי כל-כך? - מפני שעוד מעט נאמר כולנו בתפילת מוסף את ברכת 'זוכר הברית', אבל עכשיו בברית אמרנו 'כורת הברית', וכל אחד מבין שכריתת ברית היא יותר מאשר זכירת הברית. (עכשיו כרתנו ברית עם הקב"ה, ולכן הוזלת דמעות בעת הברית', אמר הגר"מ שולמן זצ"ל. הרך הנוול נקרא יעקב על-שם סבו זצ"ל. בשם כל תושבי רמת אלחנן נאחל לרבנית קולודצקי תחי' הרבה נחת מכל הצאצאים, ויישמע בביתכם תמיד קול ששון וקול שמחה.

ואגב, חתונתו של הבן-יקיר, יאיר קולודצקי, מבחירי ישיבת 'ארחות תורה', עב"ג למשפחת לביא, תתקיים ביום ט' כסלו, ב'ארמנות חן'.

ההערה שהעיר לי הגר"ש קרליץ בנסיעה לים

הענין השני, השגור לאחרונה בפי הרב, נסוב על החיוב של יהודי חרדי, ובמיוחד בני ישיבות ואברכים, להתנהג בצורה

מרן הגר"י זילברשטיין עומד ממש מול הילד בנימין כהן

זילברשטיין הזכיר שוב את מה שאמר חמיו מרן הגר"ש אלישיב שבברכת כהנים כדאי לעמוד מול כהן קטן המברך את הקהל, כיון שזו היא ברכה היוצאת מפה שאין בו חטא. הילד אמר לרב, שאכן מאז ששמע את הדברים, הוא משתדל תמיד לעמוד בברכת כהנים מול הרב שליט"א, כדי להקל על הרב למלא אחר הוראת חמיו...

הכנאי פרץ בבני כששמע את הוראת מרן הרב

לאחר ה'תשל"ך, בירך הרב את הקהל בחמימות, וסיפר בדרך-אגב שלפני זמן-מה הורה הוראה מסוימת לאחד מ'לוחמי האש' בני ברק, והלה פרץ בבכי... המקרה היה בעת שריפה שפרצה בבית כנסת הממוקם בבנין גבוה, והתגלגלו העניינים כך שהכנאי עמד עם ספר תורה באחת הקומות הגבוהות, ואי אפשר היה לרדת עם הספר.

הכנאי שאל מה לעשות, והוריתי לו שכדי להציל את ספר התורה, ישליך אותו למטה, אל הרחוב! שהרי פעולה זו נעשית לשם שמירה על כבודו של הספר, שלא ישרף חלילה, וכמו הדין הידוע שכאשר אדם רוכב על חמורו בדרך, וחושש ששוודים יגנבו בו, ויבזו את ספר התורה, מותר לו לשטוח את הספר על החמור, ולשבת עליו, כי גם זה נעשה לכבודו של ספר התורה.

איש הכיבוי שמע את ההוראה, ופרץ בבכי. אה, אלה כְּבָאִין ישראל. אמרתי לכנאי שבזכות הבכי הזה, יעזור לו השי"ת לא להתקל עוד במקרים כגון אלה.

הקצין היהודי-אמריקאי שהפעיל את 'פטריוט' נכנס לכולל 'בית דוד' וביקש תפילין

באחד השיעורים בראש השנה העלה הרב שאלה מעניינת, ובראשה חידה: כיצד יתכן שאדם רוצה לברך על מצוות השופר, והקהל אומרים לו שאסור לך לברך; והנה, נכנס אדם מסויים לבית הכנסת - ולפתע מותר לו לברך?

והתשובה, המדובר בשופר גזול, שלא מברכים עליו. אבל כאשר בעל-השופר נכנס לבית הכנסת, 'אנן סהדי' שהוא מעונין שיברכו על השופר, כדי להוציא גם אותו במצוה, ולכן מותר לברך.

בהקשר זה סיפר הרב מעשה שהיה בכולל 'בית דוד' במלחמת המפרץ, בה השתמשו בטילי 'פטריוט' כדי להגן על ארץ ישראל מטילי ה'סקאד' של סאדאם חוסיין. כדי לתפעל את מערכות הטילים הגיעו לארץ אנשי צבא אמריקניים, ובהם היו גם כמה יהודים.

בוקר אחד נכנס לכולל איש צבא אמריקאי וביקש תפילין... 'עוד לא הנחתיו היום תפילין, ולכן תעשו עימי חסד ותביאו לי זוג תפילין', אמר. כיון שלחברי הכולל לא היו תפילין, ובבית הכנסת הגדול בחולון, שם שָׁכַן הכולל בזמנו, היו התפילין של המתפללים נעולים בתוך תאים סגורים,

ובפרט שהם שילמו ממון בעד מקום ישיבה, יש לנו להתחשב בזה כדי למנוע לעז על לומדי התורה, ועל הת"ח לעבור ליד הגבר השני כדי ששתי הנשים תוכלנה לשבת.

המודעה שתלה מרן רבי ברוך-בער בהיותו נער

בהקשר זה נספר כאן את מה שמובא בתולדותיו של מרן רבי ברוך-בער זצ"ל, ראש ישיבת קמניץ. בתקופת בחרותו, כאשר הגיע פעם לבין הזמנים לבית הוריו, התפלא האבא להיתקל במודעה שהיתה תלויה בבית המדרש, ובה מודיע הבן שלו, שהיום הוא יאמר שיעור בסוגיה פלונית...

האבא התפלא על כך שבנו מתגאה לכאורה בתורתו, ופנה לרבו של רבי ברוך-בער, מרן רבי חיים מבריסק, וסיפר לו את הדבר. הגר"ח ביקש מהאב שיביא את בנו אליו. כשהגיע הבחור המוכשר וניצב לפני רבו, שאלו ר' חיים מדוע תלה את המודעה. והנער השיב.

בבואי לבית הוריי ראיתי ונתון אל-ליבי שאנשי-מדע מנסים ללכוד את הצעירים היהודיים ברשתם, ומפתים אותם לבוא לאוניברסיטה ולשמע את הרצאותיהם במתמטיקה ופיזיקה ויתר המקצועות שלהם. הצעירים הללו נופלים ברשת שטומנים להם, ואני רוצה להוכיח לסטודנטים הללו שתורת ישראל שווה הרבה יותר מכל המקצועות האחרים. התוכנית שלי היא להכין שיעור טוב ומפולפל מאוד, ולהראות את כוחו-של-ההגיון הצרורי בתורה, ועל ידי כך למשוך אותם לבית המדרש.

כששמע זאת מרן רבי חיים מבריסק, התפעל מאוד מחוכמתו של הנער, ובוודאי שהסכים לתליית המודעה, ולאמירת השיעור.

דגים ועין הרע...

לפני אמירת ה'תשל"ך, הציג נכדו ואיש-אמונו של הרב, הבה"ח אריה זילברשטיין, שאלה מעניינת לפני מרן שליט"א. יש ישוב בארץ שאין שם כל אפשרות לומר את התשל"ך בפני דגים. אבל בישוב ההוא מתגורר אדם שבחצרו יש אקווריום עם דגים יקרים מאוד, שמחירו של כל אחד מגיע לאלפי שקלים.

התושבים מפצירים בו שייתן להם להיכנס לחצר, כדי לומר את התשל"ך לפני האקווריום, אבל הוא מסרב וחושש גם מעין הרע, וגם שיפגעו בדגים ויסבו לו נזק גדול.

הרב השיב שאפשר לומר לו בבירור שאין לו כלל מה לחשוש, כיון שהדגים 'מחוסנים' כידוע מעין הרע, וגם ששומר מצוה לא יידע דבר רע.

האם מחויבים להעמיד את הדגים היקרים באקווריום ל'תשל"ך'?

מרן הגר"ש אלישיב אמר לי שכדאי לעמוד בברכת כהנים מול כהן קטן

בעת שהקהל הלך ל'תשל"ך', נתקל הרב שליט"א בילד בנימין-זאב כהן, בנו של מכובדנו הרב אברהם כהן, והגר"י

הוריתי לאחד האבכים שיפרץ תא אחד ויוציא משם תפילין, וימסור לקצין היהודי-אמריקאי.

הקצין ראה את מה שעשינו, ושאל איך מותר לו להניח תפילין גזולים שכאלו?... והשבנו לו, שבודאי כל אחד ממתפללי בית הכנסת בחולון מעונין להשאיל לו את זוג התפילין שלו, כיון שהוא בא לארץ כדי להציל את חייהם (במיוחד שחולון ממוקמת ליד כמה אתרי צבא אסטרטגיים שהצורך העירקי התכוון לפגוע בהם). ולכן גם במקרה זה אומרים 'אנן סהדי' שהם מוכנים להשאיל את התפילין.

באיזה קטע ב'תשליך' ביקש מרן הגר"י זילברשטיין מהגרמ"ש אדלשטיין שיגביה את קולו?

הרב שליט"א יוצא לאמירת 'תשליך' עם קהל רב, ובשנתיים האחרונות השתתף במעמד גם הגאון רבי מרדכי שמואל אדלשטיין. השנה ביקש הגר"י זילברשטיין מהגרמ"ש שישמש כש"ץ ויאמר את הפסוקים בקול רם.

הגרמ"ש נענה, ואז הוסיף מרן הרב שליט"א שיש לו בקשה; כשמגיעים לקטע בו מבקשים 'ותזכנו להיות שמחים בעסק תורתך ובמצוותיך, ולהיות בטחוננו בך תדיר - ויהיה לנו לב שמח לעבודתך', לומר את זה בקול רם, 'ואפילו לצעוק עד שהשמים ישמעו', המליץ הרב, והסביר שהידי"א - שכתב את התפילה הזו - שילב תחינות אלו בין יתר קטעי-תפילות-התשליך כיוון שדברים אלה, להיות שמחים בעסק התורה ובעבודת השם, הם עיקר-העיקרים בעבודת השם. ואכן, כשהגיע הקהל לתחינה זו, הגביה הגרמ"ש את קולו במאוד, ויחד עימו כל הקהל.

התפילות החמות בגלל כוח-האחדות

התפילות בימי ר"ה השתא, עברו בס"ד ברוממות מיוחדת, בזכות בעלי התפילה והקהל כולו שהשתתף באופן פעיל בכל הקטעים של שחרית ומוסף. בדרכו ל'תשליך' ליד 'פינת החי', הביע הרב את דעתו שהסיבה לתפילות המרוממות נעוצה באחדות המורגשת בין כל קהילות הקודש ברמת אלחנן. הדבר משרה אווירה מיוחדת ונלבבת, הבאה לידי ביטוי בתפילות, וגם בתקיעות השופר האיקותיות הנשמעות בקהילותינו בשכונה.

מרן המרא דאתרא: 'אני מחפש אדם עשיר שיתרום כסף לקניית אוטובוס'...

באחת הדרשות בראש השנה הפתיע הרב את הקהל ואמר שהוא מחפש אדם עשיר שיסייע לו בצורך מסוים... הכל היטו אוזן לשמוע במה מדובר, והרב סיפר על תוכנית שֶׁהָגָה לאפשר ליהודים העולים לירושלים בחג הסוכות לקיים את מצוות סוכה גם במהלך הנסיעה...

'אם היה לי אוטובוס עם גג פתוח, אפשר היה לכסות את הפתח בסך כשר, ולקיים מצוות סוכה גם במהלך הנסיעה', אמר הרב, וסיפר שפנה לח"כ הרב משה גפני וביקש ממנו שיפנה לחברת 'אגד' וישאל האם יש להם אוטובוס כזה, עם גג פתוח...

התשובה שהגיעה מ'אגד' היתה שלילית, והנהלה גם השיבה שאין ביכולתה להקצות אוטובוס במיוחד למטרה זו, ולפתוח את גגו. וזו הסיבה שלפני חג הסוכות חיפשתי אדם עשיר שיהיה מוכן להעמיד לרשות הציבור אוטובוס שכזה...

הרבי הבטיח לה זש"ק, והלכה מיד לקנות עגלה...

לפני התקיעות דיבר הרב שליט"א בענייני אמונה, ואמר שאחד הדברים הנחוצים ביותר לאדם הוא חיזוק באמונה, ולהאמין שכל מאת ה' וכל מקרי העולם ופגעיו נגזרו על ידי מי שאמר והיה העולם.

דוגמא לאמונה מוחשית בנותן התורה ובחכמיה, אפשר לקחת מִחֲנֻה, אמו של שמואל הנביא, ומובא בספר 'פניני הגר"ז' שכאשר הגיע מרן הרב מבריסק זצ"ל לפסוק זה, התרגש מאד ופרץ בבכי.

"ופניה לא היו לה עוד". (שמואל א', פרק א' פסוק י"ח). מתי נאמר פסוק זה? לאחר שעלי הכהן הבטיח לחנה שבשנה הבאה היא תחבוק בן. והנה, חנה זו עברה יסורים רבים במשך תשע עשרה שנה, עד ששמעה את ההבטחה יוצאת מפיו של עלי, וברגע ששמעה את הדברים מעיד עליה הנביא שלא היה ניכר יותר הַעֲצָב על פניה.

וכל כך למה? האם זכתה כבר לראות את הבן במו עיניה? - לא. אבל כאשר עלי הכהן הבטיח לה, האמינה חנה בכך בכל ליבה עד שהרגישה כמו שהבן כבר מצוי בחיקה. לדרגה כזו של אמונה הגיעה חנה, והנביא מצא לנכון לציין זאת בפסוק "ופניה לא היו לה עוד".

כמו-כן שמענו על אשה שבאה לאחד האדמו"רים וביכתה שיברך אותה בזש"ק, ולאחר שקיבלה ממנו את הברכה הלכה מיד לחנות ורכשה עגלת-תינוק... כשהרבי שמע זאת הוסיף שעכשיו בוודאי ראוייה היא לברכה שבירכתי אותה, ובוודאי ייוולד לה ילד...

דברי החיזוק לפני תפילת נעילה: ראש הכולל הטריח את עצמו למרחק רב כדי להציל את הנערה מאיסור ייחוד; וגם: מה גילה ה'נתיבות' לבתו בחלום?

ביום כיפור זכו מתפללי בית הכנסת המרכזי להשתתף בבית מילה לינו של מרן הרב שליט"א (שהיה כמובן הסנדק), נכד לבנו הגאון רבי אריה שליט"א, רב שכונת גבעת זאב החדשה, בן לנכדו הרב משה, שנישא לנכדתו של מיועדנו הרה"ח רבי אריה רבינפלד.

לפני תפילת נעילה עורר הרב שליט"א על הבעיה ההלכתית בנושא ייחוד, ואמר שגם בנות ישראל כשרות וצנועות נכשלות לפעמים באיסור ייחוד. הרב סיפר על ראש כולל כלוני שמצליח מאוד בהרבצת התורה שלו, 'ואני חושב שידועני את הסיבה להצלחתו', אמר הגר"י זילברשטיין, וסיפר שפעם נסע ת"ח זה באוטובוס, ומלבדו היו רק הנהג ובת-ישראל אחת. למרות שהיה צריך לרדת בתחנה מסוימת, לא ירד שם, כיון שחשש שהבת תעבור על איסור ייחוד עם הנהג (בענין זה של ייחוד באוטובוס יש מחלוקת בין אחרוני זמננו). היה זה בשעה מאוחרת, ולכן כשהבת ירדה, ירד אף הוא עימה, והלך מרחק רב, כדי שלא תעבור על ייחוד ברחוב אפל. 'אני חושב שזו הסיבה שראש כולל זה זכה למה שזכה', אמר הרב.

בענין זה סיפר הרב סיפור לא-ידוע שיצא מפיו של מרן המשגיח רבי אליהו לאפיאן זצ"ל. וכך סיפר המשגיח: סיפר לי רב העיר אליסקא שקרא בעצמו בפנקס הקהל של העיר ליסא, מעשה נורא שאירע לבתו של בעל ה'נתיבות', שהיה רב העיר. הבת, שהיתה אלמנה, נסעה עם בתה שעמדה

המשך בעמוד 25

חידוק

מה למד מרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל מהויכוח שניטש בין עובדי הזבל?

מאפיינים רבים יש לריצה אחר הכבוד המדומה, והדברים באים לידי ביטוי בכל ספרי המוסר, ראשונים ואחרונים. הרב מתתיהו גודלביסקי סיפר לנו דברי-לקח ששמע ממרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, וכדאי להאזין להם.

גם בני הדור המבוגר אינם זוכרים כבר מן-הסתם את המשאיות הפשוטות שאספו את האשפה מהרחובות, כשעוד לא היתה בהן מערכת-איסוף משוכללת, והאשפה הנאספת היתה מושלכת היישר אל תוך המשאית.

השיטה עבדה באמצעות שני פועלים, כאשר האחד נמצא למטה, ברחוב, ואוסף את הפחים, ומשליך אותם אל הבריו הנמצא ברום המשאית, למעלה (וכמובן שהיה צריך לכך אדם עם כוח חזק במיוחד). הפועל שעמד למעלה רוקן את הפח אל המשאית, ובמשך שעות היה נמצא ממש בתוך ערימות הזבל, ושקוע בתוכן. מדי כמה זמן התחלפו הפועלים בתפקידיהם, וזה שלמטה עלה למעלה, וההיפך.

מרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל

כלכתי לישיבה הבוקר, סיפר מרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל לתלמידיו, חלפתי בשכונת 'מאה שערים', והזדמן לי לעבור ליד משאית-זבל, ושמעתי דו-שיח מעניין בין שני הפועלים, זה העומד למטה ומשליך את הפחים, וזה למעלה בתוך המשאית, הניצב בתוך האשפה.

השניים התווכחו ביניהם בדבר-מה, וכשהטון בוויכוח עלה, והפועל למטה הרגיש שהוא עומד להפסיד בהתנצחות הזו, שמעתי אותו אומר לחבירו שלמעלה: 'מה אתה חושב, שאתה תהיה כל הזמן למעלה? הרי עוד מעט אנחנו נתחלף, ואז אני אעמוד למעלה, ואתה תהיה כאן, למטה ברחוב'...

ולא האמנתי למשמע אוזניי, אמר מרן הגר"ח לתלמידיו בשיבת מיר. הרי בואו נחשוב: מי שעומד למעלה, בתוך משאית הזבל, רגליו מתבוססות בערימות הזבל הנערמות שם, ואילו זה שלמטה, נמצא ברחוב, ולא בתוך הזבל!

ולמרות הכל, הפועל למטה, מרגיש את עצמו נחות כלפי מי שלמעלה, למרות שגם הוא יודע שאם יעלה למעלה, גם רגליו-שלו, וכל-כולו, יתבוססו בזבל.

אבל - הוא יהיה למעלה! יותר גבוה מהחבר שלמטה! וזה שווה לו את הכל! ואז הוא מאיים עליו, ואומר: הרי עוד מעט נתחלף, ואני אהיה למעלה, ואז אוכל להשקיף עליך משם, מתוך ערימות הזבל המצחינות! - -

זה הוא 'כבודו' של הכבוד המדומה. כך מרגיש מי שאינו יודע שאין לך כבוד אלא תורה, והכבוד האמיתי מגיע אך ורק למי שעוסק בתורה ועמל בה.

מסר מעודד מאוד בענין התשובה הנלמד במפורש מהגמרא במסכת חגיגה

למרות שאנחנו עומדים כבר לאחר ימי התשובה, הכל מודים שצריך כל הזמן להתחזק בתשובה ובמעשים טובים! נצטט כאן קטע שיצא מפיו של ת"ח גדול הלומד בכולל רשב"י בבני ברק, ויש בו לקח רב.

הגמרא במסכת חגיגה (י"ב ב') אומרת שהשמים והארץ נבראו כאחת, בזמן אחד. אם כן, שואלת הגמרא, למה כתבה התורה את מעשה הארץ תחילה, 'והארץ תהו ובוהו', ורק אחר כך את עניינם של השמים?

מתרצת הגמרא: משל למלך שאמר לעבדיו, למחר השכימו לפתח הארמון שלי. למחר השכים המלך ומצא שם נשים ואנשים. נשים אין דרכן להשכים, ואנשים כן. את מי משבח? האם את אלה שדרכן להשכים, או את אלה שאינם רגילים בכך? - דרכו לשבח את אלה שאין דרכם להשכים, אלו הנשים.

כך הקב"ה שיבח את הארץ שדרכה להתנהל בכבודו ועצלותו, ובעת הבריאה הזדרזה להיבראות. עיי"ש בגמרא.

אמר על כך הרב יעקב בנצאל מכולל רשב"י: אדם הרוצה לחזור בתשובה נתקף לפעמים ביאוש, ואומר לעצמו 'הדורות הקודמים הזדרזו להתקרב לפני בוראם, ולעשות תשובה, אבל אני? - הלא נסחב אנכי ונסחב, ומתנהל בענין התשובה כל-כך בכבודות ובעצלתיים, נו, אז מה כבר שנה התשובה שלי?' - -

ואז הוא מתייאש, ואינו חוזר...

אבל, מדברי הגמרא בחגיגה רואים בבירור שהקב"ה משבח יותר את מי שטבעו מתנהל שלא בזריזות! וממילא, הדורות ההם, שקדמו לנו, שדרכם היה להשכים ולהזדרז בענין התשובה, הם פחותים מאשר הדורות שלנו הרדומים, שאינם מזדרזים!

דהיינו, מי שאין דרכו להזדרז, ובכל אופן התאמץ בתשובה ובמעשים טובים, התורה כותבת אותו תחילה, ומשבחתו יותר, כיון שיותר ניכר שהוא מכבד את המלך ומתגבר על כל הקשיים והמחסומים, ובכל זאת חוזר בתשובה...

מקומם במושב, התרשמו מזכרונות והתיאורים הנוסטלגיים, ידענו בבטחה שגם אם חזותו החיצונית של בית חלקיה השתנתה לבלי הכר, דבר אחד נשאר, גם אחרי 70 שנה, וישאר תמיד: הציות לדעת תורה, ההכנעה בפני תלמידי חכמים והקפדה מבוזרת על קיום כל הלכה, פשוטה כמשמעה.

אנחנו מסכים עם המרא דאתרא דבית חלקיה, הגאון רבי שלמה פולק שליט"א, ובנו, הגאון רבי דוד שליט"א, שהוכתר לפני 5 שנים ע"י אביו כממשיך-דרכו. האב והבן גם יחד מבקשים להדגיש את הקושי שעמד בפני הרב הראשון, הגר"י צימרמן, שקיבל לידיו אוכלוסייה שרוב-רובה עברה את כל אימי השואה על בשרם, והשנים האימות הן כתשו ומעכו את גופם ונפשם, ועם היהודים הללו, שהחלו בעבודת האדמה בוועיה ובנטיעה, היה צריך להתחיל ללמוד את הלכות המצוות התלויות בארץ, שלא היו ידועות בשנים ההן גם לתלמידי חכמים גדולים.

המתיישבים הראשונים היו אמנם בעלי-אמונה עזה, והם הגיעו ארצה שלמים באמונתם ובכשונם כבורא עולם, אבל הלימוד וההשתלמות במצוות התלויות בארץ היתה משימה קשה במיוחד. צריך להזכיר שמדובר באנשים שהגיעו לבית חלקיה במצב של שברי-כלל, לאחר שכל משפחתם הוכחדה בשואה.

כדי לשמוע את סיפוריהם של הוותיקים, שבחלקם נולדו בבית חלקיה, אפשר היה לשבת כאן שעות וימים, ולהיות מרותקים לספסל, מזכרונותיהם של בית דובדבני, גרנשטקין, משה כהנא, קמפה, טרולוביץ, ארנפלד, פורגס, שינדלר, הלר דויטש, ורבים אחרים. מכל אלה בחרנו את סיפורו של הרב"ח ר' צבי וייס, סיפור שאלמלא שומעים אותו מכלי ראשון אי אפשר להאמין שהוא התרחש במציאות.

ר' צבי וייס, הוא אחת הדמויות הדומיננטיות בבית חלקיה, ומשקף את הרוח החיונית והרוחנית השוררת במושב מזה שנות-דור. ר' צבי גידל במשך עשרות שנים כמה סוגים של ירקות, היה לו גם לול גדול, וכרם משובח ביותר שענביו התקבלו בשמחה בכל מקום אליו הגיע. עד היום, כשהוא מתהלך בחוצות הערים החרדיות, שואלים אותו 'אתה זה מהכרם שהביא לנו בזמנו את הענבים המעולים?...'.

הסיפור המופלא שבפיו התרחש לפני כ-40 שנה, בשנה השישית לפני השמיטה. שתלתי ביחד עם שותף לא דתי, הוא מספר, 40 דונם בצל, ולפני פורים גילינו שקצות הבעולים החלו להתייבש, מה שנותן תמונה על מצב הבעלים באדמה,

הבצל קידש שם-שמים

כשמושב חרדי כמו 'בית חלקיה' מציין 70 שנה להיווסדו, יש כאן סיבה למסיבה להגיע לשם ולאסוף סיפורים נוסטלגיים על החיים של פעם במושב המושחת כל-כולו על ציות לדעת תורה.

במשך שעות ארוכות סיירנו במושב 'בית חלקיה', אלא שכל אחד מבין הסיפורים על 'פחונים' ששימשו את דור המייסדים בשנים הראשונות, ועל התנאים הקשים מנשוא שליו אותם, כמו גם חוויות וזכרונות נוסטלגיים מימי הבראשית - אפשר לשמוע בכל ישוב.

כיון שבית חלקיה הוא לא 'עוד' מושב בארץ ישראל, אלא שם הנישא בפי-כל של ישוב שבו מקיימים את תרי"ג המצוות בהקפדה יתירה, חיפשנו אפוא את המסמכים ההיסטוריים המתעדים את התבססותה של שמירת התורה בבית חלקיה. והם מצויים כאן לרוב...

אם מושב טוב זקוק לחברים, לאדמה, למשק-חי, לכסף, לחזון, הרי שמושב חרדי זקוק לתשתית רוחנית שתסייע לו בשמירת הרמה הערכית של החברים. המרא דאתרא הראשון, הגר"י צימרמן וצ"ל, החל במלאכה; הרב שבא אחריו, הלא הוא הגר"ש פולק שליט"א המשיך את הדרך, והרב הצעיר הגר"ד פולק שהוכתר כבר ע"י אביו לממשיך-הדרך, הולך אף הוא בעקבותיהם.

לאחר שסיירנו בכל פינות המושב, נכנסנו להיכלי הישיבות שקבעו

המרא דאתרא דבית חלקיה הגאון רבי שלמה פולק שליט"א, עם בנו ממלא-מקומו, שהתמנה לכהן כרב המושב

הכל יסתדר! וכך עשינו. למחרת, ביום שישי, יצאנו לשטח ושפכנו מעט מהמים לתוך המכל, וכך בכל פעם לפני שריססנו קטע נוסף של השרה. כשסיימנו, יצאנו מהשטח וקבענו שנבוא שוב מיד לאחר החג לבדוק מה קורה. כשהגענו, נדהמנו לראות שהשטח החום הפך למשטח צהוב עם נגיעות של ירוק. הבנו שיש חיות שלא היתה קודם, ושנחנו זוכים לראות נס גלוי.

במשך שבוע השקינו ודישנו בצורה מסיבית. לקראת סוף השבוע הבצל החל להתאושש, ותוך 21 יום גדלו גבעולים ירוקים ורעננים וטיפסו לגובה של 40 ס"מ. ממש שבוענו בתוך הבצל, ואיש לא יכול היה להאמין. קראנו שוב לאגרונים ואמרנו לו 'בוא תראה מה קרה לבצל, וכשהגיע - לא האמין...' 'אתם משקרים. זה לא השטח שראיתי'...

בסוף הקיץ היה לנו יכול בכמות בלתי-נתפסת, ואת שני הארגונים הראשונים הבאנו לבית רבי יקותיאל אבוחצירא, עוד לפני שהתחלנו בשיווק הסחורה. הלול מאחורי ביתנו היה מלא ב-15,000 ארגוני בצל. על הנסים העל-טבעיים הללו גדלו בני המושב.

שנות ההקמה המייגעות עברו חלפו. השדות הוריקו, האסמים התמלאו, טרקטורים החליפו את המחרשות

וידענו שעלינו לטפל מהר בבצלים לפני שיתייבשו. ריססנו, ולמרות הכל היושב המשיך. ריססנו שוב ושוב, אבל היושב הלך והתפשט, וכך גם הדאגה שלנו הלכה וגדלה.

הטיפול המסור לא השיע לטובה. השקענו בריסוס יקר יותר, וגם הוא לא פעל את פעולתו. הבאנו אגרונים ממכון ויצמן ברחובות, שהביט בגבעולים ואמר שהמצב כבי-רע, והיכול ככל הנראה אבוד לגמרי. בינתיים הגיע חג הפסח. בתחילת חול המועד, נסעתי לשוק אשדוד, ושם פגשתי חבר שהציע לו להגיע למשפחת אבוחצירא, המציינים ביום זה את היאהרצייט של אביהם הקדוש 'הבבא מאיר', ותשאל אותו מה לעשות.

עד אז, מספר הרב וויס, לא הכרתי את משפחת אבוחצירא, אולם במצבי הלא-מזהיר הסכמתי לשמוע לעצה. גם השותף שלי הסכים לבוא. והנה, למרות הצפיפות האדירה שהיתה שם, פגשתי לפתע את צעיר הבנים, רבי יקותיאל, וסיפרתי לו את סיפור הבצל. "רב צבי יהודה בסדר, אל תדאג. הכל יהיה בסדר", אמר, וביקש שאביא לו בקבוק מים.

הבאתי לו, ולאחר שבירך על המים אמר: 'תלכו מחר לשטח ותרססו בריסוס הכי-פשוט. אבל, בכל פעם לפני שאתם מרססים תכניסו לתוך מכל הריסוס קצת מהמים שבבקבוק. ובזכות אבינו מורנו ורבינו תהיה ישועה גדולה

פנים היכל המפואר של ישיבת 'שערי שמועות'

הרה"ח רבי צבי וייס מספר את סיפורו של הבצל

הבנין המפואר של ישיבת 'שערי שמועות'

בכינוס החגיגי למלאות 70 שנה לבית חלקיה

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן עם המשב"ק המסור והנאמן הרה"ח רבי אהרן דויטש תושב ומת אלחנן

וכולם קיבלו על עצמם לעשות זאת, ובתוך השנה הדיא התארסו 29 מהם.

אשתדק הוזמנתי לדבר בער"ה לפני קהל במקום פלוני, ומשהגעתי ראיתי שהמון אנשים ממתינים לדרשה. והנה, לפני שאני נכנס, מוסר לי אחד המלווים את הטלפון ואומר שמישהו מבקש לשוחח איתי חצי דקה בדחיפות רבה. איך אפשר לדבר עכשיו בטלפון, כשכ"כ הרבה אנשים ממתינים כאן לדרשה? - שאלתי, אבל המלווה אמר לי שעושה רושם שהשיחה באמת דחופה, והיא תארך רק חצי דקה...

לקחתי את הטלפון, והאיש שמאחורי השופרת הוזדה כעורך דין, ופירט את שמו, ואמר שיש לו בת בגיל 40 שעדיין לא התארסה, וזאשתדק שמעתי את הדברים, ועשיתי אותם, וממש עכשיו, ברגעים אלה של סוף השנה, אנחנו מתכוננים לשבור צלחת באירוסיה - - -

וכפי שציינו, כדאי לשמור את הדברים לשנה הבאה עלינו לטובה. אמנם לא כל אחד יכול לעשות זאת, ומי שמתפלל שחרית בשעה מוקדמת, מן-הסתם אינו מסוגל להקצות לכך 5 שעות בליל-ר"ה, ואם הדבר יבוא על חשבון התפילה, ספק אם הסגולה תעזור... אבל לאחר העדויות הנ"ל יעשה כל אחד את חשבון-נפשו, ואולי כדאי להשתדל להתארגן כך שנוכל להסתדר עם הכל...

'קול ברמה'

אחראי: משה מיכאל צורן

וועדת ביקורת של ת"ח עוברת על החומר

כל פעולות הכתיבה והעריכה נעשות בהתנדבות

לפי הוראת הרב אפשר לתרום מכספי מעשר

ניתן לקבל במייל:

6776168@gmail.com

העבריות, הפרות נדרו לבעלי ענין שרצו בהן, וכך גם התרגולות. דור המייסדים הביט לאחור בנחת ושמחה. והנה חלפו עוד כמה שנים. קמטי-שמש ורוח חרצו תלמים על פניהם של הוותיקים. הילדים גדלו, נישאו ופרחו מן הקן.

אח, כמה שהם מתגעגעים לימים ההם! גם לאותם ימים שבהם לא היה קל, גם לאותם לילות כשחזרו הביתה דרך פדרסי חפץ חיים, מהלך 5 קילומטרים, בחושך סמיך ומקפיא-לב. אבל ידעו שלא יעזבו את בית חלקיה בעד שום הון! בזכות הקהילה, המושפחה הגדולה והמאוחדת שנפגשת, ושתומכת.

אפילו המוכר בצרכנייה היה חלק מאותה משפחה... לא היו אז מוצרים במבחר גדול, אבל הוא ידע בדיוק מה כל אחד אוהב, ומה כל אחד רוצה לקנות... והיה שומר לאדון ההוא את העגבניות שהוא אוהב, ושם בצד חצי לחם שחור לאדון שעדיין לא הגיע.

נכון, שום מקום אינו קופא על שמריו, וטוב שכן. שינויים יש בכל מקום, אבל לפעמים הם עומדים ותוהים לאן נעלמה המשפחתיות, לאן התאדטה לה הקרבה, למה יכולנו אז לעשות חסדים מבורק ועד ערב בלי שום ועדה ובלי יחצני חסד ולא להרגיש שעשינו משהו מיוחד, ולמה היום זה אחרת.

יש רגעים שהם שואלים את עצמם, למה כולם יכלו ללמוד פעם באותה מסגרת חינוכית ולהיות מיושבים בדעתם; למה אז כולם היו חקלאים שאוהבים את אדמתם, והיום יש יותר אוהבי נדל"ן; למה אז התנהלו המבקרים בצורה מתחשבת, והיום חושבים הנופשים שאין פה חוקים, נוסעים בצורה מסכנת חיים, מטיילים בחצרות הבתים ולא מבינים שהם מסתובבים בשטח פרטי.

פעם, הכל היה אחרת. אבל דבר אחד נשאר, גם אחרי 70 שנה, ויישאר תמיד: הציות לדעת תורה, ההכנעה בפני ת"ח והקפדה על קיום כל הלכה, פשוטה כמשמעה.

לשמור לשנה הבאה...

הדברים שיוכתבו בקטע זה משתייכים אמנם לראש השנה, אבל בשל חשיבותם כדאי לשמורם לשנה הבאה.

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן סיפר שיש בידו סגולה מעולה במיוחד שבכוחה לסייע לאדם במילוי משאלותיו לטובה. יש פוסק-הלכה נודע בירושלים, שכולנו מכירים אותו ואת ספריו, שסיפר לי שבמשך 22 שנה מאז נישואיו לא נפקד בזרע של קיימא. בערב ראש השנה אחד, הוא מוצא בתיבת הדואר שלו פתק שנכתב בעילום-שם, ובו מובאת סגולה לומר בליל א' דראש השנה פעמיים את כל ספר התהלים. למרות שהדבר קשה מאוד לביצוע, החליט הפוסק ההוא שאם הדף הונח בתיבת הדואר שלו, יתכן שזו פתקא מן שמיא, והוא יעשה זאת.

ולאחר 9 חוצי חודשים נולדה לו בת, והיא בתו היחידה עד היום.

רבי אלימלך שליט"א סיפר שמאז ששמע את הדבר, הוא מדבר על כך בדרשותיו לפני ראש השנה, והתוצאות ששומעים הן פשוט בבחינת הבלתי-ייאמן. אנשים ששום סגולה לא הושיעה אותם, ניסו את הדבר הנ"ל, והקיצו מזמנם בליל א' דראש השנה לומר פעמיים את כל ספר התהלים (5 שעות בערך!) - ונושעו!

דיברתי באחת הישיבות הגבוהות, סיפר רבי אלימלך, ואמר לי שיש שם 30 בחורים מבוגרים שלא התארסו עדיין,

חינוך

את עצמה בצורה לא רגילה, כאשר גם החלשים מרגישים שהגיעו להישגים גבוהים. הר"מ ששוחח אתנו ידוע כאישיות מעמיקה, הידוע לחדור לפרטי-פרטים שבכל דבר. גם בהצעה החינוכית שלו, הוא מדבר אודות העומק שברעיון זה, ואומר: כאשר ההנחה הבסיסית שהתלמיד מתחיל את ציוניו מ-0, ולפני שהוא ניגש למבחן אני מסתכל עליו כמי שאינו מאומה, וזו היא רמת ידיעותיו, ואת ההערכה האמיתית אליו הוא קונה על-פי הידע שלו, אזי התמחור הנכון הוא שכמדת קושי השאלה, כך גובה הניקוד.

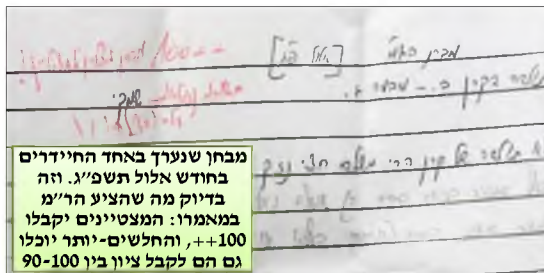
אולם, ההנחה צריכה להיות הפוכה מן הקצה אל הקצה. לדעת ולחשוב שכל תלמיד הוא בבחינת 100%, והעדר-הידיעה מוריד מהציון, אזי אי-ידיעתה של שאלה קלה, מוריד יותר אחוזים, שהרי זו ידיעה יותר קלה, ויותר בסיסית, ולכאורה התלמיד היה אמור לדעת אותה על-בוריה, ואם הוא אינו יודע הרי צריך להוריד לו יותר אחוזים. ולהיפך, אי-ידיעתה של שאלה קשה, מוריד מעט.

כיון שמן-הסתם גם התלמידים החלשים יידעו להשיב על מרבית השאלות הקלות, והבעיה שלהם תהיה בשאלות הקשות - ממילא התוצאה תהיה שהציון שיקבלו יהיה גבוה. בכך נוכל לעודד גם את החלשים.

אם נרצה לסכם זאת בכמה מלים, נאמר שבדרך המקובלת הידיעה וההצלחה הם יוצרי-הציון, ובדרך המוצעת התלמיד הוא 100, ורק אי-הידיעה גורע מציונו. וכפי שאמרנו, התחרות תהיה סביב האחוזים הבודדים שהם המבדק של השאלות הקשות... דהיינו, כל התלמידים - גם החלשים ביותר - יוכלו להגיע לציון 90-80, והתחרות תהיה בנקודות שנותרו עד ה-100...

הר"מ הגאון שליט"א מציע שגם בציוני התעודות בחיידים היה כדאי שיהגו בשיטה זו, דהיינו שכל תלמיד יקבל את הציון 'טוב מאוד', ואילו המצטיינים יקבלו 'טוב מאוד++', המצטיינים-פחות יקבלו 'טוב מאוד+', וכיו"ב.

יצוין שהשיטה הזו מקבילה לדבריו של מאור-עינינו הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל על חובת התשובה, שכתב, שצריך להתחיל מ'העבירות הקלות', וזאת משתי סיבות, שהאחת כרוכה בשניה. ראשית, כי על עבירות אלו יותר קל לחזור בתשובה, וכשאדם יראה שהוא מצליח בכך, יהיה לו סיפוק, ואז יהא בכוחו לחזור גם מהעבירות הקשות. ושנית, כיון שאם לא ישוב על העבירות הקלות, העונש על כך יהיה חמור יותר, שהרי על עבירות אלו היה לו קל יותר לשוב (ואלו היו גם דבריו של הגה"צ רבי דן סגל בשיבת לייקוואד).

שיטה חינוכית מופלאה בנתינת ציונים במבחנים, שמציע ר"מ חשוב המתגורר ברמת אלחנן

גם אם בתקופתנו מתאמצים המחנכים, בכל הגילאים, לנקוט בשיטות חינוכיות שתדנה ככל האפשר לנפש התלמיד, רק לעתים נדירות מזדמן להאזין לעצה חינוכית כמו זו שתובא בקטע הבא, ושהרעיון המופלא הטמון בה נהגה לראשונה ע"י אחד הת"ח הגדולים ברמת אלחנן, המשמש כר"מ חשוב בישיבה גדולה בבני ברק. כדאי להאזין לדברים, וללכת בדרך המוצעת, לטובת כלל התלמידים.

בנוהג שבעולם, אומר לנו הר"מ החשוב, כאשר עורכים מבחן לתלמידים, מחלקים את האחוזים לכל תשובה על-פי דרגת הקושי של השאלה. דהיינו, אם השאלה קשה, אזי התשובה הנכונה עליה תקבל יותר אחוזים, וככל שהשאלה קלה יותר, יינתנו עליה אחוזים קטנים יותר.

ומה קורה כאשר נוהגים כך? - התלמידים החלשים מקבלים תמיד ציונים נמוכים, שכן תשובותיהם על השאלות הקשות לוקות בחסר. התוצאה שלאחר-מכן היא, שיש רבים שנשברים מכך, למרות שהם מצדם עשו את כל המאמצים ללמוד כראוי, ולהצליח במבחן.

הרעיון שאני מציע, וכך אני-עצמי נוהג עם תלמידיי, הוא הפוך על הפוך. כלומר, לעשות 9 שאלות קלות, ו-10 שאלות קשות. על כל תשובה נכונה לשאלה קלה יקבל התלמיד 10%, ועל כל שאלה קשה רק 1%.

המטרה היא פשוטה. אם בשיטה הרגילה התלמידים החלשים מקבלים תמיד ציונים נמוכים, ועלולים להישבר, הרי בשיטה שלי, אומר הר"מ שליט"א, גם מי שמתקשה בלימוד יקבל ציון שנראה גבוה.

ואם תשאלו, מה יהיה גורלה של התחרות? התשובה היא, שזו תישמר סביב האחוזים הבודדים, המהווים את 'המבחן האמיתי'... הוא מעיד על עצמו שכן הוא נוהג עם תלמידיי, והשיטה מוכיחה

קטעים

מי שנוה ל'דניאל'...

מי שהביא את סופת-הענק, שהוכתרה בשם 'דניאל', על לוב, וגרמה ליותר מ-20,000 הרוגים, ורבבות פצועים, הביא את שיירי הסופה לארץ ישראל שלא גרמה לנפגעים, וגם לא לנזקים, והורידה גשמי-נדבה במשך כ-4 שעות ללא הפסקה. והמסקנה?

אם היינו זקוקים לפני ראש השנה לעוד חיזוק בענין 'מלכותו-בכל-משלה' של השם יתברך, קיבלנו את זה באמצעות הדיווחים על סופת-הענק (שהוכתרה משום-מה בשם 'דניאל') שפגעה במדינת לוב, ו'שיירה' הגיעו לאחר מכן לארץ ישראל.

התנאורים שהגיעו מלוב היו נשמעים הזויים בכל קנה-מידה. כבר בשלב הראשון דיברו על יותר מ-2,000 הרוגים ורבבות פצועים, ועוד אלפים המוגדרים כנעדרים, שכולם נפגעו ע"י הסופה ששטפה כמה ערי-חוף בלוב וטיבעה אותם לחלוטין.

אלא שעד מהרה טיפס מספר ההרוגים ל-6,000, 8,000, וכך הלאה... בתוך זמן קצר דיברו השלטונות על ההשערה הוודאית, שנתמכה על ידי התקשורת בלוב, שמספר ההרוגים יעבור את ה-20,000.

למעלה: ההרס שעשתה הסופה בלוב; למטה: השטפונות בארץ ישראל, בבנייני רמת אלחנן, בעיצומו של הקיץ

הניצולים סיפרו ששכניהם ממש נסחפו עם מי-השטפונות היישר אל הים, ושם טבעו למוות. האחרים נקברו תחת בתיים, ומה לנו להמשיך בתיאורי הזוועה, הללו שהמחישו את כוחו הגדול של אבינו-שבשמים,

הילדים הטהורים האלה...

כמה מרנין ומחזק את המחזה של ילדים טהורים הבורחים מהטומאה והזוהמה השוררים בחוץ, ויושבים בבית המדרש ושוקדים על תורתם בקדושה ובטהרה

ממש לא להאמין שבדור כל-כך מסואב, כשמבחוץ תאכל חרב-האייפונים, ומחדרים אימה, יושבים ילדי ישראל הטהורים, ולומדים תורה בקדושה ובטהרה, ובנעימות שאין דומה לה. בזמן שעמיתיהם בגילאים הזהים מתעסקים בדברי זוהמה וחללה, ומטמאים את ראשם בכל-מיני טומאות נוראיות, יושבים הם - ילדי-החמד הללו - ועולים ומתעלים בלימודם.

באחד מבתי המדרשות בשכונתנו יושב לו מדי ערב ילד כזה, ומשנן משניות בעל-פה, וקול הלימוד הערב שלו מכניס את יתר הלומדים בבית המדרש לאווירה שלא מעלמא הדין.

כך מדי ערב, יושב לו הילד ולומד, וכלל אינו שם לב למתרחש סביבו. הוא והספר, ואין עוד. הוא ותורתו, ואין עוד. הוא ואלוקיו, ואין עוד. והמחזה, מרנין כל לב. מה-גם שהוא לא רק לומד טוב, אלא גם הולך לישון בזמן... הוא אינו מאריך בלימוד; לכל היותר חצי-שעה, וסוגר את הספר, עוזב את בית המדרש, ופונה לביתו. מה שמוכיח גם על נשמה מסודרת ויציבה.

מה שאפשר ללמוד מכך הוא, שבכל דור ודור, ובכל תקופה ותקופה, נותן השי"ת לבני האדם את כל הכלים על-מנת שבאמצעותם נוכל לעבדו באמת ובלב שלם. ואף פעם לא יוכל האדם לבוא בתירוצים ואמתלאות ולומר 'אין לי כוח', 'אין לי אפשרות ללמוד!'

יתכן שבגלל המצב השורר בחוצות, יש זמנים שלא תוכל אולי ללמוד במלוא הריכוז; יתכן. אבל גם בעת ההיא אתה עדיין יכול לתפוס ספר קל יותר, ולהגות בו. או לעסוק במצוות כאלו ואחרות, להרבות כבוד שם שמים ולמנוע את חילולו. אבל לעולם אי אפשר יהיה להשתמט לגמרי מחובתנו בעולמנו.

הילדים הללו מחייבים את כולנו. אמנם לילד בגיל שכזה עדיין אין דאגות-פרנסה, וראשו משוחרר לכאורה גם מדאגות אחרות, אבל אחרי הכל לכל גיל יש את היצח"ר המיוחד שלו. לכן, המסקנה ממראות אלה צריכה להיות שכל אחד יכול, במדרגתו ובמצבו, להמשיך ולשקוד על תלמודו ויראתו, ולהתעלם עד כמה שאפשר מהנאות-העוה"ז.

לפני כשנה וחצי נפטר בבני ברק בן-עליה, אחד ממיוחדי-הת"ח בכולל פוניבז', ושמו הרה"ג רבי אליעזר פרסמן זצ"ל. רבי אליעזר הגיע לפני 50 שנה ליישוב פוניבז' מיישובת בולטימור בארה"ב, ולאחר שנפטר לבית עולמו העידו עליו שבמשך כל שנותיו לא גילה ענין בשום דבר, מלבד לימוד התורה ועבודת השם. הוא אפילו לא הציץ בעיתונים, לא התעניין בחדשות, לא הביט במדועות, כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יגהה יומם ולילה.

אחד הסיפורים המדהימים שסופרו עליו נסוב על מקרה של ירושה שהועברה אליו, שכדי לקבל אותה היה צריך הרב פרסמן לבוא ולחתום בפני שגריר ארה"ב בישראל. השגרירות שוכנת כידוע בתל אביב, ורבי אליעזר הצהיר באופן שאינו משתמע לשתי פנים: 'אינני נוסע לתל אביב'.

אשתו הצדקנית התקשרה לשגרירות, והסבירה להם שבעלה הוא 'אדם מאוד דתי', ואיננו יכול להגיע לת"א, ושאלה האם אפשר לבצע את העברת הירושה מבלי שיגיע לשם. התשובה היתה שלילית. 'אולי השגריר יכול להגיע לביתנו בבני ברק?' - המשיכה לשאול, ואת צחקוקי-הלעג שנשמעו בשגרירות אפשר היה לשמוע בבירור מבעד לאפרכסת... בביתו של הרב פרסמן השיחו כבר את דעתם מהירושה המובטחת.

לא עברו 3 ימים, ובבית משפחת פרסמן מתקבל טלפון מהשגרירות האמריקנית... האשה מרימה את השפופרת, ואנשי השגרירות מספרים שהממשל בווינגטון שיגר משלחת מטעמו לארץ ישראל, המעוניינים להיפגש עם כל המגזרים. 'כפי שהתרשמנו בשיחה אתכם לפני 3 ימים, אתם אנשים מאוד אדוקים וחרדים, ולכן אנחנו מבקשים להגיע לביתכם עם אנשי המשלחת, והשגריר בראשם...' 'האם תהיה אפשרות שהשגריר יחתום אז

על מסמכי הירושה?' - שאלה הרבנית פרסמן. 'כן, בוודאי' - היתה התשובה... 'אז אני צריכה לשאול את בעלי,

אמרה. תשובת הרב פרסמן היתה שהוא מוכן, בתנאי - תשמעו טוב - שיגיעו 'בין הסדרים', בין 2-4 ומה חשבתם? - המשלחת הגיעה לביתו של רבי אליעזר בין השעות הנ"ל, עם המסמכים, והשגריר חתם עליהם, וגם הנפיקו לו דרכון... כשיצאו אנשי המשלחת מהבית, אמרו: 'דעו לכם, שגם לבנו של נשיא ארה"ב לא היינו עושים את זה עד שיגיע בעצמו לבגין השגרירות, ומה שעשינו עבורכם היה אקט נדיר ומיוחד במינו, שלא עשינו מעולם לאף אחד'. ולך תסביר להם, שמי שמקבל על עצמו עול תורה באמת, מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. לא די שאנשי השגרירות המדופלמים והמכופתרים צריכים להגיע לביתו, אלא הם מחויבים לעשות זאת רק בשעות 'בין הסדרים' - - -

ואת העוצמה והאיתנות האצורים באיתני-הבריאה שנבראו על-ידו.

לא חלפו שעות ספורות ו'שירי' הסופה הגיעו אל תושבי ארץ ישראל. ומה קורה כאן אצלנו? - גשמי-נדבה מפתיעים את כולם, ולא פוסקים במשך 4 שעות, עד שכל החוקרים מתחרים ביניהם במונחים ה'היסטוריים' של גשמים בהיקף כזה בחודש אלול.

הגשמים אמנם לא גרמו בס"ד לנוקים משמעותיים, ולא נגרמו תאונות בשל הכבישים החלקלקים. נכון שהיה קצת 'בלאגן', כיון שאף אחד לא היה מוכן למטרות-עז' שכאלו, וגם חלק גדול מהתלמידים הגיעו לכיתותיהם רטובים עד לשד-עצמותיהם, והמבוגרים לא ידעו האם לקחת מטריה לבית הכנסת, אם לא... אבל בבלבולים הללו הסתכמו ה'נזקים' שגרמה הסופה שהגיעה ארצה היישר מלוב.

קצת 'בלאגן' מצד אחד, ומצד שני - הרחובות נשטפו והתנקו לחלוטין, האוויר הפך לנקי הרבה יותר, ומן-הסתם היו עוד תועלות רבות לגשמים אלה.

ומה נוכל ללמוד מכל זה? - נעשה הקב"ה כאומר לנו: ראו בניי היקרים, בכוחי להפוך את כל העולם לתוהו ברגע אחד, בן-סופה אחת, ובכוחי גם להביא עליכם גשמי-נדבה נוחים, שלא יזיקו ולא יפגעו בציפורנכם.

והכל תלוי בכם, ובמעשיכם. תבחרו במה אתם מעוניינים! אם בחוקותי תלכו, ונתתי גשמיכם בעתם, ואם לא - ראו מה עשיתי בלוב!

ההמחשה הזו היתה כל-כך חדה וברורה, שצריך היה להיות סג-נהור כדי להתעלם ממנה.

כמה שמחה צריכה להיות בנו בזוכרנו ובהעלותנו על לבבנו שאנחנו בנוי-אהוביו של אבא-גיבור שכזה, של מי שכל הכוחות כולם מסורים אך ורק בידיו, ואם רק נעשה את רצונו ונקיים את מצוותיו, תהיה לנו הגנה מליאה ובטוחה מכל הפגעים הבאים לעולם.

השגריר האמריקני הגיע לביתו של הת"ח בבני ברק

בעוד ששכניו של הרה"ג רבי אליעזר פרסמן זצ"ל התפלאו לראות את רכבי השרד המגיעים אל הבית הצנוע, אמרו אנשי השגרירות האמריקנית שגם לבנו של נשיא ארה"ב לא היינו עושים כבוד כזה...

בואו נראה כבודה של תורה מהו, ועד היכן מגיע השכר הניתן לעמלי-התורה, המוסרים את נפשם למענה ושוכחים לגמרי מהבלי העולם-הזה. נדגיש מיד שמדובר בבן-עליה מיוחד במינו, שאולי לא כל אחד מסוגל להגיע לדרגות כאלו, אבל בכל זאת כדאי לשמוע את הסיפור, ולחטוף כמה שאפשר...